

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΠΑΡΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΒΕΡΟΙΑΣ
Αριθμός Άδειας
100001

ΕΤΟΣ 29^ο
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 213

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2017
(ΚΑΛΑΝΤΑΡΤΣ - ΚΟΥΝΤΟΥΡΟΝ - ΜΑΡΤΣ 2017)

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Λ.Β.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΕΣ

Καλούνται τα μέλη της Ευξεινού Λέσχης Βεροίας σε Τακτική Γενική Συνέλευση που θα γίνει στο Πνευματικό Κέντρο της Λέσχης (Λ.Πορφύρα 1, Βέροια), την **Κυριακή 15 Ιανουαρίου 2017 στις 11.00 π.μ.** με πρόγραμμα :

11.00 - 11.15: Αγιασμός και κοπή βασιλόπιτας
11.15 - 11.30: Βράβευση των αριστούχων μαθητών και των σπουδαστών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση παιδιών της Λέσχης...
14.00-18.00: Ορισμός Εφορευτ. Επιτροπής και Εκλογές για ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου και Ελεγκτικής Επιτροπής... Δικαίωμα συμμετοχής στις εργασίες της Γ.Σ. έχουν τα μέλη που είναι τακτοποιημένα οικονομικά. Η παρουσία στη Γ.Σ. και η τακτοποίηση των συνδρομών σας κρίνεται απαραίτητη καθώς και η έγκαιρη υποβολή υποψηφιοτήτων στα όργανα της Λέσχης...

Από το Διοικητικό Συμβούλιο
(περισσότερα στη σελίδα 2)

"Χριστού δ' ενανθρώπησις, ἄλλη μοι πλάσις"

Από το 12ο Πανελ. Φεστιβάλ Ποντ.Χορών στην Ξάνθη (08/10/16)

Από τον ετήσιο χορό της ΕΛΒ στις 26/11/16

Οι νέοι της ΕΛΒ φάλλουν τα κάλαντα στην πόλη

Η ΕΛΒ στο γηροκομείο Βεροίας

Οι Μωμόγεροι μπροστά στο Δημαρχείο

ΜΕΓΑΛΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ ΤΗΣ ΛΕΣΧΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ACHILLEAS TOURS

- Εισιτήρια
- Ναυλώσεις πούλμαν
- Εκδρομές Εσωτερικού & Εξωτερικού

Πατρ. Ιωακείμ 4, ΒΕΡΟΙΑ
(έναντι εισόδου Ιερού Ν. Μηνιαίου)

T 23310 28.291 - F 23310 21.788
Κιν. 6932 274411 - Οικ. 23310 62.283
elenaarodo@yahoo.com

Κυκλοφορεί
το ημερολόγιο
2017 της ΕΛΒ

Διαβάστε

σελ. 3: Οι Μωμόγεροι στο Διεθνή κατάλογο της Unesco,
σελ. 4: Τα νεοεκλεγμένα Δ. Σ. των ΠΟΕ και ΣΠΟΣ (κεν. Μακεδονίας-Θεσσαλίας)
σελ. 5: Μικρά λαογραφικά δοκίμια,
σελ. 8: Ο Πόντιος Όσιος Γεώργιος Καρολίδης και ποντιακά δίστιχα για τους μήνες
σελ. 9: Πώς γιορτάζονταν το Δωδεκαήμερο στον Πόντο
σελ. 10: Η Τραπεζούντα, κέντρο εμπορίου των Μεγάλων Κομνηνών.

Το μεγάλο όνομα στον χώρο των επίπλων!

ΕΠΙΠΛΟ
Καναδάς χαμηλές τιμές

Υψηλή ποιότητα

1^ο κλμ Π.Ε.Ο. Κατερίνης - Θεσσαλονίκης | T. 2351024047 & 6947028097 | www.epiplotkanadas.gr

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

www.elverias.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Λάμπ. Πορφύρα 1- Πανόραμα Βέροιας
Τηλ.: 2331072060 - Fax: 2331028356
Βέροια - Τ.Κ. 59132
Email: info@elverias.gr

Ιδρυτής
+ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΣΗΦΙΔΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑ
Email: iossifidu@gmail.com
Τηλ: 690 90 87 462

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΠΟΥΡΤΙΔΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΜΑΡΙΑ ΣΑΛΟΝΙΚΙΔΟΥ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΚΑΡΑΜΑΝΛΙΔΗΣ Ν. & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΝΕΑ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ
ΤΗΛ. 23310 90339 - 90234

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
10,00 ευρώ

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ
Λ. Πορφύρα 1
591 32 - ΒΕΡΟΙΑ ΗΜΑΘΙΑΣ
Κωδικός 1000001

Από τη σελίδα 1

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Λ.Β.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΕΣ

Καλούνται τα μέλη της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Καταστατικού, σε Τακτική Γενική Συνέλευση που θα γίνει στο Πνευματικό Κέντρο της Λέσχης στο Πανόραμα (Λ. Πορφύρα 1, Βέροια), την Κυριακή 15 Ιανουαρίου 2017 και ώρα 11.00 π.μ., το πρόγραμμα της οποίας έχει ως εξής:

11.00 - 11.15: Αγιασμός και κοπή βασιλόπιτας
11.15 - 11.30: Βράβευση των αριστούχων μαθητών και των επιτυχόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση παιδιών της Λέσχης

11.30 - 11.45: Εκλογή Προεδρείου Γ.Σ. και ανάγνωση θεμάτων ΓΣ

Έναρξη συζήτησης των θεμάτων ημερήσιας διάταξης:

1) 11.45 - 12.30: Διοικητικός απολογισμός και προγραμματισμός
2) 12.30-

12.45: Οικονομικός απολογισμός και προϋπολογισμός

3) 12.45-13.00: Έκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής

4) 13.00-13.15: Διάλλειμα

5) 13.15-13.30: Ερωτήσεις - Τοποθετήσεις - Προτάσεις

6) 13.30-13.45: Απαντήσεις

7) 13.45-14.00: Παρουσίαση υποψηφίων ΔΣ και ΕΕ

8) 14.00-18.00: Ορισμός Εφορευτικής Επιτροπής και Εκλογές για ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου και Ελεγκτικής Επιτροπής

Οι υποψηφιότητες υποβάλλονται εγγράφως (άρθρο 14) τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση, στη Γραμματεία της Λέσχης (δηλαδή μέχρι Δευτέρα 9/1/2017).

Παρακαλούνται τα μέλη που πρόκειται να τακτοποιήσουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις την ημέρα της Γενικής Συνέλευσης, να προσέλθουν στο χώρο τουλάχιστον μία ώρα πριν την έναρξη των εργασιών.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Καταστατικού, δικαίωμα συμμετοχής στις εργασίες της Γ.Σ. έχουν τα μέλη που είναι τακτοποιημένα οικονομικώς.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Καταστατικού, όσα μέλη έχουν περισσότερο από 2 χρόνια να τακτοποιήσουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις, τακτοποιούνται με την καταβολή της συνδρομής των 2 τελευταίων ετών (2016-2017).

Η παρουσία στη Γ.Σ. καθώς και η τακτοποίηση των συνδρομών σας κρίνεται απαραίτητη καθώς και η έγκαιρη υποβολή υποψηφιοτήτων στα όργανα της Λέσχης.

Αν δεν υπάρξει απαρτία, η Γενική Συνέλευση θα επαναληφθεί την επομένη Κυριακή 22 Ιανουαρίου 2017, την ίδια ώρα, στον ίδιο χώρο και με τα ίδια θέματα.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος Ο Γ. Γραμματέας
Πάυλος Σαρμηχαλίδης Νικόλαος Τουμπουλίδης

ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΗΣ ΕΛΒ

Για το Α' τρίμηνο του 2017 προγραμματίστηκαν να είναι:

15-01-2017
Αγιασμός, Γενική Συνέλευση και Εκλογές του Συλλόγου.

16-01-2017
Συμμετοχή του Συλλόγου σε λαογραφική έκθεση της Ε.Α.Α.Σ. Ημαθίας με θέμα «Η καθ' ημάς Ανατολή».

28-01-2017

Επίσκεψη των Τμημάτων του Συλλόγου στην Επιτροπή Ποντιακών Μελετών στην Αθήνα.

19-02-2017

Μασκέ πάρτι λόγω Αποκριάς.

25-03-2017

Συμμετοχή των τμημάτων της Ε.Λ.Β. στην παρέλαση της 25ης Μαρτίου.

26-03-2017

2ο Σεμινάριο Παραδοσιακών χορών της υπό την αιγίδα της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας. Χορηγός επικοινωνίας εφημερίδα «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ».

ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΟΡΟΥ - ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017

ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ για όλες τις ηλικίες και όλα τα επίπεδα (παιδικά- εφηβικά- ενηλίκων).

ΤΜΗΜΑΤΑ ΠΟΝΤΙΑΚΗΣ ΛΥΡΑΣ & ΝΤΑΟΥΛΙΟΥ

Τα μαθήματα είναι ατομικά & πραγματοποιούνται κάθε Κυριακή στο Πνευματικό Πολιτιστικό Κέντρο της Ε.Λ.Β.

Επίσης παραδίδονται ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΚΙΤΣΟΥ

Τα μαθήματα πραγματοποιούνται με τη μορφή σεμιναρίων και υλοποιούνται μία φορά το μήνα

Τηλ. επικοινωνίας : 23310-72060 από Κυριακή έως Πέμπτη Ώρες : 5μμ - 9 μμ στην Γραμματεία της Ε.Λ.Β, Λ.Πορφύρα 1, Πανόραμα Βέροιας.

Παρακαλούνται οι φίλοι της Ε.Λ.Β. που κατέχουν ενθύμια από τις αλησμόνητες πατρίδες, να τα διαθέσουν στη Λέσχη για την ανάδειξη και επίδειξή τους στη λαογραφική της έκθεση.

Το Καταστατικό Λειτουργίας του Σωματείου είναι ολόκληρο ανηρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΛΒ, προκειμένου να ενημερώνονται, όσοι επιθυμούν, για τον τρόπο λειτουργίας του, καθώς επίσης να εγγραφούν ως μέλη.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ ΤΗΣ ΠΟΕ

Η Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδος (ΠΟΕ) προκειμένου να συνεχίσει τον αγώνα για την διεθνοποίηση του ζητήματος της Γενοκτονίας των προγόνων μας διατηρεί λογαριασμό ειδικού σκοπού στην Εθνική Τράπεζα για την ενίσχυση του αγώνα: (Αρ. Λογ. 238/296024-91)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλούνται όλα τα μέλη του Συλλόγου να μεριμνήσουν για την τακτοποίηση της ετήσιας συνδρομής τους (10 Ε)

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΑΡ. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	IBAN
EUROBANK	00260077150101169825	GR9802600770000150101169825
ALPHA	830002002013674	GR1- 0140- 8300- 8300- 0200- 2013- 674
ΕΘΝΙΚΗ	48052409	GR201103250000032548052409

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΛΕΣΧΗΣ

Λειτουργεί καθημερινά πλην Παρασκευής και Σαββάτου από τις 17:00 έως τις 21:00.

ΧΩΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

e-pontos.gr
pontostv.gr
verianet.gr
inveria.gr
alexandriamou.gr
24oresimathia.gr
pliroforiodotis.gr
laikoyra.gr
faretra.info
veriamou.blogspot.com
βερουώτης.gr
verianet.gr
alexandreia-gidas.gr
imathia-live.blogspot.com
blogspot anthemia.com
amosimathia.blogspot.com
idisi-gr.blogspot.gr
arive.gr
efxinospontos.gr

ΣΗΜΕΙΟ ΔΙΑΝΟΜΗΣ «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ»

Η εφημερίδα διανέμεται δωρεάν στο περίπτερο που βρίσκεται στη διασταύρωση Μ. Μπότοσαρη και Μαυρομιχάλη στη Βέροια.

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας
www.elverias.gr

Η ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΗΣ ΕΛΒ ΣΕ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Την Πέμπτη 13 Οκτωβρίου 2016 στον πολυχώρο «Ελιά» παρουσιάστηκε η χορευτική ομάδα της Ευξείνου Λέσχης Βεροίας μετά από πρόσκληση του Διοικητή της Σχολής Μετ/σης και Επιμ/σης Βορείου Ελλάδας κ. Κούγκα.

Οι επισκέπτες της εκδήλωσης, Ανώτατοι Αξιωματικοί-Στελέχη Αστυνομικών και Εμπειρογνώμονες από κράτη Μέλη και Οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είχαν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με την ποντιακή πολιτιστική κληρονομιά, την γλώσσα, τους χορούς και τα έθιμα του Πόντου.

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΛΒ ΣΤΙΣ ΠΑΡΕΛΑΣΕΙΣ 16 ΚΑΙ 28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Τμήματα της ΕΛΒ παρελαύνουν υπερήφανα μπροστά από τους επισήμους στις 16 και 28 Οκτωβρίου.

"ΠΑΡΑΚΑΘ" ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΥ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ ΡΑΦΑΗΛ ΜΠΑΡΟΥ

Η Ευξείνου Λέσχη Βεροίας οργάνωσε σε γνωστό ξενώνα - εστιατόριο της ευρύτερης περιοχής της Βέροιας "Παρακάθ" προς τιμήν του Αντιδημάρχου Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου Ναυπλιέων κ. Ραφαήλ Μπαρού.

Ο κ. Μπαρού βρέθηκε στη Βέροια για να συμμετάσχει στον ετήσιο χορό που διοργάνωσε η Ε.Λ.Β στις 26 Νοεμβρίου στο κέντρο "Γκαντιδη" και για να "ανταποδώσει" την επίσκεψη της ΕΛΒ στις πολιτιστικές εκδηλώσεις του Ναυπλίου, τον περασμένο Αύγουστο.

Στο "Παρακάθ" συμμετείχαν ο Πρόεδρος κ. Παύλος Σαρημηχαηλίδης και μέλη της Ε.Λ.Β. και ο Αντιδήμαρχος Βεροίας Γιώργος Σοφινιάδης.

Ο δεξιότεχνης της λύρας Γιώργος Ιωσηφιδης παίζει τραγωδία από την πατρίδα στο παρακάθ προς τιμήν του φιλοξενούμενου της ΕΛΒ κ. Μπαρού.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΙΜΑΤΙΟΘΗΚΗΣ

Στα πλαίσια της διαρκούς εκπαίδευσης - ενημέρωσης των υπευθύνων της Ιματιοθήκης, πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 6 Νοεμβρίου 2016 στο χώρο του Πνευματικού Πολιτιστικού Κέντρου της Ε.Λ.Β. μάθημα για την ποντιακή φορεσιά με καλεσμένο τον κ. Αμαραντίδη Γιάννη, έναν από τους ειδικούς ερευνητές της Ποντιακής φορεσιάς, ο οποίος μίλησε για τον Τρόπο διαχείρισης της Ιματιοθήκης ενός Πολιτιστικού Συλλόγου και για την ανδρική φορεσιά των Ελλήνων του Πόντου μέχρι το 1922.

Ο κ. Γ. Αμαραντίδης με μέλη της Λέσχης.

ΠΑΡΑΚΑΘ ΣΤΙΣ 13 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2016

Το μεσημέρι της Κυριακής 13 Νοεμβρίου 2016, πραγματοποιήθηκε στο Πνευματικό Πολιτ. Κέντρο της Ε.Λ.Β. με επιτυχία παρακάθ των τμημάτων της Λέσχης με σκοπό τη συνάντηση των μελών της και την αναβίωση των παρακαθιών της Πατρίδας, όπου κυριαρχούσαν ο χορός και το τραγούδι. Μεγάλη χαρά προκάλεσε η πρωτότυπη βράβευση μελών του Συλλόγου μας που, αν και δεν συμμετέχουν οι ίδιοι-ίδιες στις δράσεις του Συλλόγου, συμπαρίστανται στους συζύγους τους με κάθε τρόπο προκειμένου αυτοί να φέρνουν εις πέρας το έργο που τους ανατίθεται από τη Λέσχη.

ΔΩΡΕΑ ΑΜΑΞΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Η Ευξείνου Λέσχη Βεροίας, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ν. Νικομήδειας "Αριστοτέλης" και άλλοι Σύλλογοι της πόλης μας ανταποκρινόμενοι άμεσα στο κάλεσμα του Συλλόγου Εργαζομένων του Γ.Ν. Ημαθίας (Μονάδα Βεροίας) για την προμήθεια αμαξιδίων μεταφοράς ασθενών προσέφεραν στο Σωματείο από ένα αναπηρικό αμαξιδίο σε μία σεμνή τελετή το μεσημέρι της Τετάρτης 7 Δεκεμβρίου 2016, στην αίθουσα συνεδριάσεων προσωπικού του Νοσοκομείου, παρόντων του Διοικητού του Νοσοκομείου κ. Μαυρογιώργου και της Προέδρου του Σωματείου Εργαζομένων, κ. Ι. Μπραγιώτου, η οποία και ευχαρίστησε τους δωρητές εκ μέρους των εργαζομένων.

Ο κ. Α. Ιντζεβίδης εκ μέρους της ΕΛΒ υπογράφει τα σχετικά έγγραφα

ΟΙ ΜΩΜΟΓΕΡΟΙ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΤΗΣ UNESCO!

Το εθιμικό δρώμενο των Μωμόερων, όπως τελείται σε οκτώ χωριά της ευρύτερης περιοχής της Κοζάνης, εντάχθηκε στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας της UNESCO.

Η Διακυβερνητική Επιτροπή της Σύμβασης για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, στην 11η ετήσια συνεδρίασή της (Αντίς Αμπέμπα, Αιθιοπία 28.11-2.12.2016), στη συνεδρία της Τετάρτης 30 Νοεμβρίου 2016 ενέκρινε την εγγραφή στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας των Μωμόερων, εθιμικού δρώμενου του Δωδεκαημέρου, όπως τελείται σε οκτώ χωριά της ευρύτερης περιοχής της Κοζάνης (Τετράλοφος, Άγιος Δημήτριος, Αλωνάκια, Σκήτη, Πρωτοχώρι, Κομνηνά, Ασβεστόπετρα, Καρσοχώρι), οι κάτοικοι των οποίων είναι κατά κύριο λόγο Πόντιοι, απόγονοι Ποντίων προσφύγων από την περιοχή της ορεινής Τραπεζούντας (Ματσούκα), οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα το 1923.

Το εθιμικό δρώμενο των Μωμόερων, ένα από τα πολλά καρναβαλικά δρώμενα του δωδεκαημέρου (περίοδος Χριστουγέννων, Πρωτοχρονιάς και Θεοφανείων) που πραγματοποιούνται ιδιαίτερα στη Βόρεια Ελλάδα και έχει εορταστικό χαρακτήρα, καθώς συνδέεται άμεσα με τον ερχομό του νέου έτους. Επίσης, χαρακτηρίζεται για τη έντονη θεατρική του διάσταση, καθώς περιλαμβάνει πλειάδα θεατρικών ρόλων, που ενσαρκώνονται από τα μέλη της κοινότητας.

Το έθιμο των Μωμόερων αποτελεί παράλληλα και ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία συλλογικής ταυτότητας και αυτοπροσδιορισμού των Ποντίων, όχι μόνο των οκτώ χωριών της ευρύτερης περιοχής της Κοζάνης, αλλά και άλλων ποντιακών κοινοτήτων όπου τελείται. Οι Πόντιοι, διασκορπισμένοι πλέον όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε ολόκληρο τον πλανήτη, λόγω των τραυματικών ιστορικών εμπειριών του 20ού αιώνα, του ξεριζωμού και της προσφυγιάς, αποτελούν περήφανους φορείς λαϊκών παραδόσεων βαθιά ριζωμένων στον χρόνο.

Με αφορμή την εγγραφή των Μωμόερων στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, αξίζει να τονιστεί ο ρόλος που επέχει η άυλη πολιτιστική κληρονομιά σήμερα για τη διατήρηση του αισθήματος συνοχής και συνέχειας των προσφυγικών και εκτοπισμένων πληθυσμών. Προκειμένου να αναγνωριστεί αυτή η σημασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς για πληθυσμούς που υφίστανται κάθε είδους βία σε περιόδους συγκρούσεων και πολεμικών συρράξεων, με πρωτοβουλία της Ελλάδας έχει ξεκινήσει ευρύτατος διάλογος μεταξύ των κρατών-μελών της Σύμβασης. Η Απόφαση 15 της Διακυβερνητικής Επιτροπής («Intangible Cultural Heritage in Emergencies») αναγνωρίζει, στο προοίμιο της, την πρωτοβουλία της Ελλάδας στο άνοιγμα της συζήτησης για τον κρίσιμο ρόλο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς αναφορικά με τη διατήρηση της συνοχής κοινοτήτων που αντιμετωπίζουν κρίσεις και έκτακτες καταστάσεις (τα κείμενα της 11ης Διακυβερνητικής είναι διαθέσιμα όλα στο:

www.unesco.org/culture/ich/en/11com)

ΝΕΟ Δ.Σ. ΤΗΣ ΠΟΕ

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της **Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος (ΠΟΕ)** που προέκυψε στις 26-11-2016, για την περίοδο 2016 -2019 έχει ως εξής:

Πρόεδρος: Τοπαλίδης Χρήστος - Δημήτριος,

Α' Αντιπρόεδρος: Σωτηριάδου Αθηνά,

Β' Αντιπρόεδρος: Μαυρίδου Χρύσα,

Γενικός Γραμματέας: Γαλεγαλίδης Παύλος,

Αναπληρ.Γραμματέας: Εφραιμίδης Αλέξανδρος,

Ταμίας: Βασιλειάδου Κυριακίδου Ελένη,

Μέλη:

Βαρυθυμιάδης Γεώργιος, Πρόεδρος Σ.Πο.Σ Νότιας Ελλάδος και Νήσων,

Τσακαλίδης Ηρακλής Πρόεδ. Σ.Πο.Σ Θεσ/νίκης,

Κεσαπίδης Γρηγόρης, Πρόεδρος Σ.Πο.Σ

Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης,

π. Βασιλείος Τσουφλίδης, Πρόεδρος Σ.Πο.Σ

Κεντρικής Μακεδονίας και Θεσσαλίας,

Αλεξανδρίδης Σάββας, Πρόεδρος Σ.Πο.Σ Δυτικής

Μακεδονίας και Ηπείρου,

Ασλανίδης Νίκος,

Κωτσιδής Θεόφιλος,

Κυριακίδης Θεοδόσης,

Παρχαρίδης Αλέξανδρος,

Πιπερίδης Δημήτριος,

Προκοπίδου Σοφία,

Σαββίδης Παντελής,

Σαρβανίδης Λεωνίδα.

ΝΕΟ Δ.Σ. ΤΩΝ Σ.ΠΟ.Σ.

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του **Συνδέσμου Ποντιακών Σωματείων Ελλάδος (Σ.Πο.Σ)** για την Κεντρική Μακεδονία και Θεσσαλία,

από τις αρχαιρεσίες στις 23-10-2016, είναι:

Πρόεδρος : π. Βασιλείος Τσουφλίδης (Σύλ.

Ποντίων Κρύας Βρύσης "Αλέξανδρος Υψηλάντης")

Αντιπρόεδρος: Αμοιρίδης Νικόλαος (Σύλ.

Ποντίων Ακρίτες Επταλόφου)

Γ. Γραμματέας : Μαχαιρίδου Σοφία (Εύξεινος Λέσχη Αλμωπίας)

Ταμίας : Φιλοκόστας Αγάπιος (Πολ.

Εξωρ.Σύλ.απανταχού Κουκιωτών "Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος")

Μέλη :

Κατσιδής Ευστάθιος (Σύλ. Ποντίων Λάρισας),

Καγκελίδης Αντώνης (Πολιτ. Αθλητ. Σύλ.

Πατρίδας "Ευστάθιος Χωραφάς"),

Παπαδοπούλου Θεοδώρα (Σύλ. Ποντίων

Ηλιόλουστου Κιλκίς "Προμηθέας"),

Παυλίδης Λάζαρος (Σύλ. Ποντίων Πολυκάστρου

και Περιχώρων "Οι Ακρίτες"),

Φωτιάδης Νίκος (Ποντιακός Λαογρ. Σύλ.

Λευκώνα "Ο ΠΟΝΤΟΣ").

ΤΟ 12ο ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ ΠΕΡΑΣΕ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Πηγή: Σύλλογος Ποντίων Ν. Ξάνθης

Φωτ.: Φίλιππος Φασούλας)

Το 12ο Πανελλαδικό Φεστιβάλ Ποντιακών Χορών πέρασε στην ιστορία αφήνοντας σε όλους την ικανοποίηση μιας από τις καλύτερες εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ξάνθη...

Ο ήχος των μουσικών οργάνων που έδιναν ρυθμό στα πόδια χιλιάδων χορευτών -της λύρας, του νταουλιού, του αγγείου- θα εξακολουθεί να δονεί εσωτερικά τα σώματά τους. Η αίσθηση του ανήκειν σε έναν σπουδαίο ελληνισμό, αυτόν του Πόντου, θα συνεχίσει να κάνει υπερήφανους τους απογόνους των ανθρώπων που έπεσαν θύματα μιας άγριας γενοκτονίας από Νεότουρκους και κεμαλιστές.

Η Ξάνθη μας, στην πόλη αλλά και στην επαρχία, έζησε πρωτόγνωρες στιγμές με τους χιλιάδες χορευτές και επισκέπτες να γεμίζουν τους δρόμους, τα μαγαζιά, τις πλατείες. Μέχρι και την επομένη του φεστιβάλ ηχούσαν τα ποντιακά τραγούδια, με τους χορευτές να παρασύρουν τον καθένα μας στον κύκλο του χορού.

(Φωτ.: Βασίλης Καρνοφολλίδης)

Χιλιάδες παιδιά των πάνω από 400 Συλλόγους της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος (ΠΟΕ) από όλη την Ελλάδα μετακινήθηκαν στην πόλη μας, ένιωσαν τη χαρά της συμμετοχής και απόλαυσαν το θερμό χειροκρότημα από τις εξέδρες για τις προσπάθειες που κάνουν να κρατούν ψηλά τον πολιτισμό της πατρίδας τους, αυτό το σπουδαίο κομμάτι του ελληνισμού, τη Γη του Πόντου.

Για πρώτη φορά σε Φεστιβάλ οι θεατές παρακολούθησαν δρώμενο με κομμένη την ανάσα και τη συγκίνηση να φτάνει στο κατακόρυφο. Το ετοίμασαν και το παρουσίασαν τα μέλη του Συλλόγου Ποντίων Ν. Ξάνθης με πρωτεργάτη το μέλος μας Δημήτρη Χαϊτίδη.

Για πρώτη φορά το Φεστιβάλ πλαισιώθηκε από παράλληλες εκδηλώσεις την εβδομάδα που προηγήθηκε, δίνοντας έναν διαφορετικό τόνο σε αυτό που όλοι περιμέναμε.

Αυτό καθαυτό το Φεστιβάλ θα τολμήσουμε να πούμε ότι άγγιξε την τελειότητα σε οργάνωση και ροή προγράμματος. Και αυτό οφείλεται στην πολλή δουλειά πολλών μελών μας, με πρωτοπόρους την ακούραστη νεολαία μας.

Κουρασμένοι, αλλά με τη χαρά της συμμετοχής, έφυγαν από την Ξάνθη χορευτές και επισκέπτες κουβαλώντας ωραίες αναμνήσεις και έχοντας να πουν τις ωραιότερες λέξεις για την πόλη της Ξάνθης και τη

Το κλειστό δημοτικό στάδιο «Φίλιππος Αμοιρίδης» της Ξάνθης, που φιλοξένησε τις εκδηλώσεις

Η Εόξ. Λέσχη Βέροιας και ο σύλλογος «Μιέζα» Κοπανού

Το 12ο πανελλαδικό φεστιβάλ ποντιακών χορών της ΠΟΕ ήταν αφιερωμένο στους: Αοίδιμο Μητροπολίτη Ξάνθης και Περιθωρίου Πολύκαρπο Ψωμιάδη και στον αιώνηστο συνεταιριστή και πολιτικό Αλέξανδρο Μπαλτατζή.

ΕΓΩ ΕΧΩ ΑΓΙΟΝ

Γράφει ο Γιώργος Συμεωνίδης (12-12-2016)

Ο Γιώρτζ και ο Θύμιον ήταν δύο αδελφοπαίδια ἄς σὰ χωρία τῆ Κοζάνης, πολλά αγαπημένα καὶ ὅλον ἔταν μαζί ἑσὸ χωρίον καὶ ἑσὸ δουλείας τ' ἐποίναν.

Ο πάππος αὐτῶν, εἶξεν κάμποσον περιουσίαν καὶ ὅταν ἐπέθανεν κ' ἐφέκεν διαθήκην. Ἐθέλεσαν νὰ μοιράζ'νε τὰ χωράφια καὶ τ' ἄλλα ντὸ εἶξεν ἄλλὰ ἑσὸ χαρτία πῶς κ' εἶχαν.

Ἐνας βουλευτὴς ἄς σὸν νομὸν αὐτῶν εἶπεν ἄτ' ἑλάτε ἑσὴν Ἀθήναν νὰ πάμε ἑσὸ ὑπουργεῖα καὶ α βρῖκομε ἄκραν.

Μέ τ' αὐτὸ ἕναν βράδον ἐπήραν τὸ λεωφορεῖον ἄς σὴν Κοζάνην καὶ ἐπήγαν ἑσὴν Ἀθήναν. Ἐπειδὴ ἔφτασαν πρῶτ' ὄρισμα ἑσὸν σταθμὸν ἐκάτσαν ἕπαν ἕναν καφέν, ἐκολόλεψαν ἕναν ξαῖ σὴν Ὀμόνοιαν ὀλόερα καὶ ἐπ' ἐκεῖ ἐπήγαν ἑσὸ γραφεῖον τῆ βουλευτῆ.

Ἀτὸς εἶξεν γνωστοὺς ἑσὸ ὑπουργεῖα καὶ οὗς τὸ μεσημέρ' ἐτελείωσαν τὴν δουλείαν.

Ὁ Γιώρτζ καὶ ο Θύμιον ὅλον χαράν, ἐπειδὴ ἐποίκαν ὅλα τ' ἐθέλ'ναν ἐφυγαν ἄς σὸ γραφεῖον νὰ ἐφτάνε κανέναν βόλταν νὰ ἐλέπ'νε τὴν Βουλὴν καὶ τὸ Σύνταγμα, νὰ ἔχ'νε νὰ λένε, ὅταν κλώσκουνταν ἑσὸ χωρίον.

Τὸ βράδου ἐπήραν τὸ λεωφορεῖον γιὰ τὴν Κοζάνην. Ὅλα ἐπέναν καλά ἑσὴν επιστροφὴν μέχρι νὰ φτάνε ἑσὸν Σαραντάπορον. Καὶ ἐνῶ ὅλα ἦταν καλά, σ' ἕναν τρανὸν κατήφορον, ἀκούνε τὸν ὁδηγὸν νὰ τσαῖζ', ἀφοῦ ἐνοιξεν τὰ πόρτας ἄς σὸ λεωφορεῖον.

«Λαγκέψτε ἀφκά τὰ φρένα ἐκόπαν».

Πράγματι οἱ ἀνθρώπ' ἕνας - ἕνας, δύο - δύο λαγκέυνε. Ὁ Θύμιον λέει τὸν Γιωρτζ, ἔλα πάμε, ἄς λαγκέομε.

Ὁ Γιωρτζ ὅλον ἀπάθειαν λέ' ἄτον «Ἐγὼ ἔχω Ἄγιον»

ἑσὸ τέλος ὁ ὁδηγὸν τσαῖζ' καὶ ἀτὸς πα λαγκέδ'. Ὁ Γιωρτζας τίποτα. Τὸ λεωφορεῖον το γρία ἑσὸν κρεμὸν.

Ἀπὸ πίσ' ὄλ' τρέχ'νε νὰ ἐλέπ'νε ντὸ ἴνεται. Τερούν ὀλόερα, μετρήγουνταν ὄλ' ἐντάξει, ἐκτὸς ἄς σὸν Γιώρτζ.

Σε λίγον τερούν, ντὸ νὰ ἐλέπ'νε. Ὁ Γιώρτζ ἄς τέσσερα, σέρε-ποδάρια ἐβγόν' ἀφκακιάν.

«Νέ παι ἀφορισμένε λέ' ἄτον ὁ Θύμιον, γιὰτὶ κ' ἐλάγκεψες.

«Ἐχω ἀπάνιμ' τὸν Ἄγιον Γεώργιον τὸν καβαλάρην, ἀπαντὰ ὁ Γιώρτζ καὶ ἐβγάλ' ἄς σὸν γκόλφον ἄτ' ἕναν μικρὸν εἰκόναν. Τερεῖ, ντὸ νὰ ἐλέπ', μόνον τὸ ἄλογον ἑσὴν εἰκόναν.

Ἐλέπ'ς λέ' ἄτον ὁ Θύμιον, ὁ Ἄγιος Γεώργιος πα ἐφογῶθεν καὶ ἐλάγκεψεν ἄς σ' ἄλογον καὶ ἐσὸ ἄμον παλαλὸς ἐκάτσε ἀπέσ' ἑσὸ λεωφορεῖον. Γι' αὐτὸ, ὅταν λέγω σε κάτ', νὰ ἀκούς με.

Λεξιλόγιο

πρῶτ' ὄρισμα = πολὺ πρῶτ',
ἐκολόλεψαν = ἀργοπόρησαν,
να τσαῖζ' = νὰ φωνάζει, λαγκέψτε = πηδήστε,
τογρία = ἴσια, ἐφογῶθεν = φοβήθηκε

ΤΗ ΞΥΓΑΛΙ ΤΟ ΚΛΑΨΙΜΟΝ

Γράφει ο Κωνσταντίνος Τσουμπούλιδης

ἑσὸ Σταυρὶν ἑσὸ χωρία ἀφκά ἑσὸ ποδάρια τοῦ ὄρους Θήχης ἐζήνεν ὁ Κυριάκον, μέρ' εἶξεν πέντε παιδία, τέσσερα ἀρνόπα καὶ τὸν Στάθιον. Ὅλα τὰ παιδία ἔτανε πολλά προκομμένα καὶ καλόβολα, ἀρ' ἀτὸς ὁ Στάθιον ἔτον ἕναν ξαῖ αἰθινος.

Ὁ Κυριάκον εἶξεν χτήνη καὶ πρό'ατα. Κάθαν ἡμέραν ἔλμεγεν καὶ ἐφέρνεν τὸ γάλα ἑσὸ ὄσιπ'.

Ἡ μάνναν ἄτ', ἡ Ἀννίτσα, ἐποίναν ἑξυγάλα καὶ κάθαν ἡμέραν ἐμάζερε ἀπὸ ἑσὸ καῖμάκ' γιὰ νὰ φτάη βοῦτουρον. Ὁ Στάθιον ὄθεν καὶ νὰ ἐκροφτεν ἡ μάνναν ἄτ' ἡ Ἀννίτσα τὸ ἑξυγάλαν ἀράεσε ἐβρικεν καὶ ἐτρῶε τὸ καῖμάκ'.

Ἐποσαλεύτεν ἡ Ἀννίτσα καὶ ἕναν ἡμέραν ἐθέκεν ἀπέσ' ἑσὸ μέσ' ἑσὸ δῶμα τὸ σκεῦος μὲ τὸ ἑξυγάλα καὶ ἐκοῦμπ'σεν ἀπάν' ἕναν καρσάν'. Ὁ Στάθιον ἔρθεν καὶ ἐποίκεν τ' ὄσιπ' ἀπάν' ἀφκά, ἄλλα καὶ ἐπόρεσε νὰ εὐρίκει αὐτὸ.

Ὅντες ἐκλώστεν ἡ Ἀννίτσα ἑσὸ ὄσιπ' ἐρωτᾷ ὁ Στάθιον: «Μάννα ὄσημερον καὶ ἐποίκες ἑξυγάλα!»

«Κι ἀτέ ἀπαντὰ: Πῶς καὶ ἐποίηκα»

Καὶ ὁ Στάθιον ἐρωτᾷ: «Μέρ' ἐν, βρέ μάννα, τὸ ἑξυγάλαν» καὶ αὐτὸτε ἡ μάνναν ἄτ' ἀπαντὰ: «Ἐποίηκα, πῶς καὶ ἐποίηκα, ἀτουχὰ ἀπέσ' ἑσὸ μέσ' ἑσὴν κάμαριν, ἐμπροστὰ σ' ἐν».

«Ἄχ μάννα, πῶς καὶ ἐπόρεσα νὰ εὐρίκ' αὐτὸ καὶ ἀτῶρα ἐκλώστες καὶ ἐσὸ ἄ σὸ δουλείας» καὶ ἀπά καὶ ἀπαν' ὄλε τὴν ἡμέραν ἐκλεεν πῶς καὶ ἐπόρεσε νὰ τρώη τῆ ἑξυγαλί τ' ἀπάν'.

Λεξιλόγιο

τῆ ἑξυγαλί: γενική του (ο)ξυγάλα=γιαούρτι,
ἀφκά = κάτω, μέρ' = ὄπου, ἐζήνεν = ζῶσε, ἕναν ξαῖ = ὀλίγον τι, αἰθινος = ζωηρός, ἐλμεγεν = ἀρμεγε,
χτήνη = ζῶα
ἐποίναν = ἐκάμνε, νὰ φτάη = νὰ κάνει
Ἐποσαλεύτεν (πουσαλεύκουμαι) = βαρέθηκε
ἀπέσ'(ω) = μέσα, ἐκοῦμπ'σεν = ἀκοῦμπησε
καρσάν'(ιν) = σκάφη, μέρ' ἐν = πού εἶναι;
ἀτουχὰ (ἀτουκά) = αὐτοῦ κοντὰ
ἐκλώστες = ἐπέστρεψες

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΤΑΥΡΙΝ

«Ἄχ ἄρκον καὶ τ' ἰχνάρια τ' ντ' ἀραεῦς»
Να ἡ ἀρκούδα καὶ τ' ἀχνάρια τῆς τι τα ζητεῖς»
«Βάλεν τὸ κοσκίν ἑσὸν πρόσωπὸν σ'».
Βάλε τὸ κόσκινο στο πρόσωπό σου.
«Ἐξέβεν ἄς σὸ κουτίν κ' ἐντῶκεν ἑσὸ πῶμαν.» Ἐπὶ τοῦ προσπαθοῦντος νὰ αιτιασθεῖ ἄλλους δι' ἰδικόν του σφάλμα.
«Ἐσ' κωσεν τὸ μυτίν ἄτ' ἀποκάθεν κιάν'»
Σήκωσε τὴ μῆτη τοῦ πρὸς τα ἐπάνω.-Λέγεται ἐπὶ ἀλαζόνος.
«Ἐτράνυνεν ὁ γαῖδαρον κ' ἐμίκρανεν τὸ σαμάρ'ν ἄτ'»
«Ἐφτάγ'νε οἱ γονέοι κ' εὐρήκ'νε τὰ παιδία.»
«Ἐξμεμένον ἴνεται καὶ ἀχουλλῆς.» Ὁ πλοῦσιος γίνεται καὶ γνωστικός, δηλ. τα πλοῦτη ἀναδεικνύουν καὶ μετρίους ἀνθρώπους.
«Ἡ καβὰ μαῦρον ἐν', ἄμα τ' ἀνθρώπ' τὸ κατζίβ ἀσπρύν'» Ὁ καφές εἶναι μαῦρος, ἀλλὰ λευκαίνει το μέτωπο αὐτοῦ που τον προσφέρει.
«Ἡ μάννα μίαν ἴνεται καὶ μίαν γεννισκάται.»
Δηλ. ἡ μάννα γεννιέται μία φορά.

ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ ΠΟΝΤΟΥ

Σάββα Ἰωαννίδου: Μῦθοι καὶ ἄσματα
Τραπεζοῦντος (τόμ. 16, σελ. 76)

Ἐπιμέλεια: Ἰωσηφίδου Κωνσταντία

ξίλοι ἀρχόντοι, ξίλοι, ξίλοι προσκομητᾶδες
ἐχπάσταν καὶ θὰ πάγουσε, θὰ πάγ'ν νὰ προσκονού-
νε,
ἐχπάστεν καὶ ὁ Κωνσταντῆς ὁ μικρο-Κωνσταντῆς.
Χρυσόγερον ἐπέντεσαν ἀπάν' ἑσὸ σταυροδρόμιν,
κανεῖς μεντάνην κ' ἐποίκεν, κανεῖς ἑδὲν κ' ἐρω-
τοῦνε,
ὁ Κωνσταντῆς ὁ μικρὸν αὐτῶν ἐρωτᾷ-ι,
ἐποίκεν τὴν μεντάνην ἄτ', ἐδῶκεν καλημέραν.
- Καλῶς καλῶς τὸ παλληκάρ' τὸν Ἑλλενον τὸν νέον.
- ἑσὸν Θῆ σ', ἑσὸν Θῆ σ', χρυσόγερε, ἐγὼ κά' θ' ἐρωτῶ σε,
ἀπόθεν θὰ περᾶνωμε, ἀπόθεν θε νὰ πάμε;
Ὁ Κάσκαμον ἐλίβωσεν, καὶ ὁ Ταῦρον ἐζονίεν,
καὶ τ' Λεμπαῦλου τὰ ραχὰ μέγαν ἀντάραν ἔχ'νε,
--Δεβάτε ἄς σὴ Ζίγανας ἑσὴ Ζίγανας τὸν δρόμον,
ἡ Ζίγανη ψηλὸν ραχίν καὶ ὁ δρόμον χαμελία.
-Κλωστέτεν, ξίλοι ἀρχόντες, μικροὶ ὑπηρετᾶδες,
ὁ Κάσκαμον ἐλίβωσεν, καὶ ὁ Ταῦρον ἐζονίεν,
καὶ τ' Λεμπαῦλου τὰ ραχὰ μέγαν φορτοῦναν ἔχ'νε,
ἄς πάμε ἄς σὴ Ζίγανας ἑσὴ Ζίγανας τὸν δρόμον,
ἡ Ζίγανη ψηλὸν ραχίν καὶ ὁ δρόμον χαμελία,
εἰς μάνναχος καλόερος ραχία ἀποδαιβᾶναι
κ' ἐμεῖς οἱ ξίλοι ἀρχόντες, γιὰτὶ κ' ἀποδαιβᾶνομ';
ἑσὸ μεσοστράτ' κ' ἐπρόφτασαν, ἑσὸ μεσοστράτ' κ' ἐπήγαν,
ἔρθεν ἀντάρη καὶ χειμὸς, συναργαρίν χαλάζιν,
Ἄλλους ψηλά ἐκρέμιξεν, ἄλλους ἑσὸ χαμελίας
Ἄλλους ἐπεντιδέβασεν, ἑσὸ τεβορορρίζα.

Λεξιλόγιο

ἐχπάσταν=ξεκίνησαν, χρυσόγερον = καλόγερον
ἐπέντεσαν = ἀντάμωσαν, Ζίγανη, ἄλλως Ζύγανη
μεντάνην (Οἶν. Χαλδ.)= μετάνοια, κά' = κάτι
ἐλίβωσεν = συννέφιασε
ἐζονίεν = χιονίστηκε,
τὰ ραχὰ = οἱ ράχες
χαμελία = με χαμηλὸ υψόμετρο
χειμὸς = χειμῶνας, συναργαρίν = κατάλευκο
ἐπεντιδέβασεν = γκρέμισε
τεβορορρίζα = ρίζες τῶν ἐλατιῶν

Ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Μιλτ. Νυμφόπουλου
"Προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες τῆς Σάντας"

«ἑσὸ ὄλο τὸ δωδεκαήμερο τῶν Χριστουγέννων
γυρνοῦν τὴν νύχτα στοὺς δρόμους οἱ κοντῶλοζ'
(καλλικάντζαροι). Αὐτοὶ πειράζουσι ἐκείνους που
γυρίζουσι ἀργὰ τὴν νύχτα σπιτὶ τοῦς.»

«Τὰ Φῶτα τὸ βράδι που ἀγιάζονται τα νερά, ὅλα τα
δέντρα τοῦ κόσμου κλίνουσι τὶς κορφές τοῦς στα νερά
καὶ πίνουσι.»

«Τὰ Φῶτα τὸ βράδι ἀνάβουσι δώδεκα κερὰ γιὰ τοῦς
πεθαμένους.»

Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε ο ετήσιος χορός της Ευξείνου Λέσχης Βεροίας με εκατοντάδες κόσμος να γεμίζουν ασφυκτικά το οικογενειακό κέντρο «Κτήμα Γκαντίδη» το βράδυ του Σαββάτου 26 Νοεμβρίου 2016. Την παρουσίαση της εκδήλωσης έκανε η Δέσποινα Φωστηροπούλου, μέλος και χορεύτρια του τμήματος παραστάσεων της Ε.Λ.Β.

Την εκδήλωση χαιρέτησε ο Πρόεδρος της Ε.Λ.Β. κ. Π. Σαρημιχαλίδης, ο οποίος τόνισε την ανάγκη συμμετοχής όλων σε κάθε πολιτιστική προσπάθεια.

Επίσημος καλεσμένος ήταν ο Αντιδήμαρχος Ναυπλίου και Πρόεδρος του Εργατ. Κέντρου Ναυπλίου κ. Ραφαήλ Μπαρού, ο οποίος φιλοξένησε το χορευτικό τμήμα της Ε.Λ.Β. σε εκδηλώσεις του Δήμου του τον περασμένο Αύγουστο. Τον κ. Μπαρού καλωσόρισε ο Δήμαρχος Βεροίας κ. Κ. Βοργιαζίδης προσφέροντάς του αναμνηστικά δώρα και αναφέρθηκε στην μεγάλη προσφορά της Ε.Λ.Β. στην Ποντιακή παράδοση, στις πολιτιστικές δραστηριότητες του Δήμου αλλά και σε χώρες του εξωτερικού. Όπως ανακοίνωσε ο κ. Σαρημιχαλίδης, τον επόμενο χρόνο θα συνεχιστεί η αγαστή συνεργασία που ξεκίνησε από το περασμένο καλοκαίρι, με την παρουσίαση στο Ναύπλιο εκδηλώσεων αφιερωμένης στην ποντιακή γενοκτονία και το δρώμενο των Μωμόρων.

Χαιρετισμό απεύθυνε και η βουλευτής Ημαθίας κ. Καρασαρλίδου Φρόσω εξαιρώντας το έργο της Ε.Λ.Β. που εδώ και εξήντα χρόνια αποτελεί σχολείο παράδοσης για εκατοντάδες νέους και παιδιά.

Οι 160 και πλέον χορευτές από τα τέσσερα χορευτικά τμήματα της ΕΛΒ έδωσαν τον καλύτερο εαυτό τους και πλημμύρισαν την αίθουσα με κέφι, ζωντάνια και ενθουσιασμό.

Τα χορευτικά τμήματα συνόδευαν στη λύρα οι: Καπουρτιδής Κων/νος, Κωστογλίδης Νίκος, Μουρατιδής Σωκράτης, στο νταούλι οι Μουσιάδης Βαγγέλης, Ασβεστάς Γιώργος, Νικηφορίδης Ανδρέας, Ουσταμπασιδής Δημήτρης, στο αγγείο-γαβάλ ο Τσανασίδης Μιχάλης, στη λύρα και το βιολί ο Χωραφαΐδης Δαμιανός, στο κλαρίνο ο Χατζηγεωργίου Μιχάλης και στο τραγούδι οι Θεοδωρίδης Σπύρος, Δεμερτζίδου Μαρία και Χωραφαΐδου Αθηνά.

Το φινάλε ήταν εντυπωσιακό με την συγκέντρωση όλων των χορευτών στην πίστα και την απόδοση από το ανδρικό τμήμα του χορού Σέρρα. Εκπληκτική παρουσία είχε και το τμήμα νταουλιού με δάσκαλο του τμήματος κ. Ουσταμπασιδή Δημήτρη.

Κατά τη διάρκεια της βραδιάς τιμήθηκαν για την πολύχρονη και πολύτιμη προσφορά τους στην ποντιακή παράδοση, ο αυτοδίδακτος και παραδοσιακός οργανοπαίκτης κ. Παναγιώτης Φουντουκίδης και ο παλιός πρωτοχορευτής και σήμερα Πρόεδρος του Εργ. Κέντ. Βεροίας, Δημήτρης Ταχματζίδης.

Από τη βράβευση των κ.κ. Ταχματζίδη αριστερά και Φουντουκίδη δεξιά.

Αποκορύφωμα της εκδήλωσης αποτέλεσε η παρουσίαση του τμήματος παραστάσεων της Ε.Λ.Β. Ο χοροδιδάσκαλος κ. Βαγγέλης Ιντζεβίδης με τους συνεργάτες του, Μαρία Δεμερτζίδου, Ελπίδα Κιατικίδου, Ευδοξία Κρεμλίδου, απέδειξαν για άλλη μια φορά ότι η συνεργασία και η σύμπνοια αποδίδει ζηλευτά αποτελέσματα.

Αικατερίνη Κ. Χατζίδη
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΜΑΙΕΥΤΗΡ
ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ

ΑΓ. ΠΑΤΑΠΙΟΥ 17
591 00 ΒΕΡΟΙΑ
ΤΗΛ. 23310 73880
ΚΙΝ. 6974 174331

Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με χορό και τραγούδι όπου έπαιξαν και τραγούδησαν οι: Κουρτιδής Γιάννης, Χατζηκαμάνου Μελίνα, Θεοδωρίδης Σπύρος και Αντώνης Κουβρακίδης (τραγούδι), Κωνσταντινίδης Γιάννης, Τσανασίδης Γιάννης (λύρα), Ουσταμπασιδής Δημήτρης, Νικηφορίδης Ανδρέας (νταούλι), Τσανασίδης Μιχάλης (αγγείο), Φουντουκίδης Δημήτρης (πλήκτρα).

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους η Βουλευτής Ημαθίας κ. Καρασαρλίδου Φρόσω, ο Δήμαρχος Βεροίας κ. Βοργιαζίδης Κων/νος, ο Αντιδήμαρχος Παιδείας κ. Σοφιανίδης Γιώργος, ο Αντιδήμαρχος Τουρισμού κ. Λυκοστράτης Βασίλης, ο Πρόεδρος της Δ.Ε.Υ.Α.Β. κ. Μουσιάδης Νίκος, οι Δημ. Σύμβουλοι κ. Γαϊτάνου Χριστίνα, Τραπεζανλής Δημήτρης και Διαμάντης Στέργιος, ο Διοικητής της Πυροσ. Υπ. Βεροίας κ. Κουβακάς Αλέξανδρος, τα μέλη του Δ.Σ της Διεθ. Συνομ. Ποντίων Ελλήνων κ.κ. Μπαλτατζίδου Δώρα (και Δημ. Συμβ. Νάουσας), Ζευγαρόπουλος Λάζαρος και Καπουρτιδής Χαράλαμπος, ο Πρόεδ. του Ανθρωπίνου Δυναμικού Βεροίας κ. Κουμπουλίδης Λάζαρος, ο Πρόεδ. του Συλ. Ποντίων Αλεξάνδρειας και Περιχώρων κ. Αποστολίδης Άκης, ο Πρόεδ. του Συλ. Ροδοχωρίου κ. Ευθυμιάδης Κώστας, η Πρόεδ. του Συλ. Ποντίων Μελίκης και Περιχώρων κ. Παυλίδου Σοφία, ο Πρόεδ. του Συλ. Σταυρού κ. Μουρατιδής Αναστάσιος, ο Πρόεδ. της Ευξ. Λέσχ. Χαρίεσσας κ. Μουσιάδης Γεώργιος, ο Πρόεδ. του Συλ. Πατρίδας «Ευστάθιος Χωραφάς» κ. Καγκελίδης Αντώνης, ο Πρόεδ. του Συλ. Κιβωτιανών Βεροίας κ. Ανθιμίδης Χαράλαμπος, ο Πρόεδ. του Συλ. Πλατέος κ. Τσιπλακίδης Λάζαρος, ο Πρόεδ. του Συλ. Ποντίων Μακροχωρίου κ. Βαμβακόπουλος Γιώργος, ο Πρόεδ. των Ποντίων Φοιτητών & Σπουδαστών Θεσ/νίκης κ. Χατζηκυριακίδης Γιώργος, η Πρόεδ. του Συλ. Ντόπιων Μακροχωρίου κ. Βλαζάκη Μαρία, η Διευθύν. της εφημερίδας «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ» κ. Ιωσηφίδου Κωνσταντία καθώς και οι εκπρόσωποι των πολιτ. Συλλόγων Μίεζας Κοπανού, Ευξ. Λέσχ. Επισκοπής Νάουσας και Ποντίων Αράχου.

Η ΕΛΒ ευχαριστεί θερμά όλα τα μέλη των τμημάτων, τους χοροδιδασκάλους κ.κ. Βαγγέλη Ιντζεβίδη, Μαρία Δεμερτζίδου, τον καλλιτεχνικό διευθυντή της Ε.Λ.Β. κ. Δημήτρη Τσιαβό, τους υπευθύνους των τμημάτων κ.κ. Γιάννη Κοτίδη, Έφη Χατζηκυριακίδου, Ελπίδα Κιατικίδου και Ευδοξία Κρεμλίδου, τις υπεύθυνες ματιοθήκης, τον κ. Βασίλη Ασβεστά, όλους τους συντελεστές που συνέβαλαν στην προετοιμασία και την πραγματοποίηση της εκδήλωσης και κυρίως τους γονείς των παιδιών που είναι πάντα αρωγοί στην προσπάθεια της Λέσχης για την διάσωση και διάδοση του πολιτισμού μας και όλους τους φίλους που τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση, χόρεψαν και διασκέδασαν, διατηρώντας το κέφι αμείωτο μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες.

Επίσης η ΕΛΒ ευχαριστεί τους χορηγούς της εκδήλωσης: Εταιρία εμπορίας κρεάτων «Αφοί Χατζημασούρα», εταιρεία «Estia home collection», γρ. Γεν. Τουρισμού Αλατσιδή, εταιρεία EXPRESS SERVICE, εταιρεία AXINAR, ξενοδοχείο «ΛΟΖΙΤΣΙ», εταιρεία EL GREEGO, εταιρεία Αφοί Ελευθεριάδη την κ. Χατζίδη Κατερίνα, εταιρεία SYSTEM DOOR-TZETZIOS, τα ηλεκτρονικά μέσα, plioforiodotis, verianet, laikoyra, e-pontos, inveria, efxinospontos.gr, pontostv, pontos-news, veriotis, naouseika nea, imathia live, 24oresimathia, alexandriamou και τις εφημερίδες Εύξεινος Πόντος, Ημερήσια και Βέροια, χωρίς την στήριξη και την βοήθεια των οποίων δεν θα μπορούσε να πραγματοποιήσει αυτήν την ξεχωριστή βραδιά.

Τα αποτελέσματα της λαχειοφόρου αγοράς στη σελ. 11

ΕΛΑΣΤΙΚΑ
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

FALKEN

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ 19 - ΒΕΡΟΙΑ
ΤΗΛ. 23310 20270 ΚΙΝ. 6975 85 95 93

Η ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ ΕΨΑΛΕ ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Την παραμονή των Χριστουγέννων τα μέλη των τμημάτων της Λέσχης έψαλαν τα παραδοσιακά ποντιακά κάλαντα στον Διοικητή της 1ης Μεραρχίας στην Λέσχη Αξιωματικών, στον Μητροπολίτη Βέροιας Ναούσης και Καμπανίας κ.κ. Παντελεήμονα, στον Δήμαρχο Βέροιας κ. Κ. Βοργιαζίδη και στα καταστήματα της πόλης και ευχήθηκαν: «Υείαν, Ευλοϊαν και Καληχρονίαν».

Τα παιδιά της ΕΛΒ ψάλλουν τα κάλαντα στον Μητροπολίτη Βέροιας Ναούσης και Καμπανίας κ. κ. Παντελεήμονα.

Τα κάλαντα στον Διοικητή της 1ης Μεραρχίας στην Λέσχη Αξιωματικών Βέροιας.

Τα κάλαντα στον Δήμαρχο Βέροιας κ. Κων. Βοργιαζίδη.

Τα χαμόγελα των παιδιών έδωσαν το μήνυμα χαράς και αισιοδοξίας ενάντια στις δυσκολίες των ημερών δίνοντας μία εορταστική νότα στην αγορά της πόλης μέσα από τα κάλαντα των Χριστουγέννων.

«Χριστός γεννέθεν, χαράν σον κόσμον...»

Και την παραμονή της Πρωτοχρονιάς τα παιδιά έψαλλαν τα κάλαντα στην αγορά της πόλης, με την ευχή

«Χρόνια πολλά πάντα και του χρόνου»

Η ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ ΕΨΑΛΕ ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΣΤΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Ανταποκρινόμενοι στο ευγενικό κάλεσμα της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Βέροιας, τα παιδιά της Ε.Λ.Β. έψαλλαν την Τρίτη 27 Δεκεμβρίου 2016 τα παραδοσιακά ποντιακά κάλαντα, στον χώρο της Βιβλιοθήκης.

Τα κάλαντα στην Βιβλιοθήκη Βέροιας.

Από τη σελ. 1

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

"Τούτο έστιν ήμιν ή πανήγυρις, τούτο εορτάζομεν σήμερον, έπιδημίαν Θεού προς άνθρωπος".

Δυστυχώς, τó Ευαγγέλιον τών Χριστουγέννων κηρύσσεται και πάλιν εις ένα κόσμον, όπου ήχει ή κλαγγή τών όπλων, όπου άσκειται άπρόκλητος βία εις βάρος άτόμων και λαών, όπου κυριαρχεί άνισότης και κοινωνική άδικία. Άφόρητος είναι ή κατάσταση εις την όποιαν εύρισκονται τά άναριθμητα παιδιά, θύματα πολεμικών συγκρούσεων, έκρυθμων καταστάσεων, ποικιλωνύμων έκμεταλλεύσεων, διωγμών και διακρίσεων, πείνης, πενίας και έπωδώνων στερήσεων...

Τά παιδιά και αί ευαίσθητοι ψυχαί των άπειλούνται βεβαίως και εις τās χώρας του άνεπτυγμένου οικονομικώς και σταθερωτέρου πολιτικώς κόσμου, από την μεγάλην κρίσιν του γάμου και τής οικογενείας, από ποικιλομόρφους παρεμβάσεις και την άσκησιν σωματικής και ψυχικής βίας...

Άδελφοι και τέκνα έν Κυρίω, Άπευθύνομεν έκκλησιν προς πάντας, να σέβωνται την ταυτότητα και την ιερότητα τής παιδικής ήλικίας. Ένώπιον τής παγκοσμίου προσφυγικής κρίσεως, ή όποία τίγει κατ' έξοχήν τά δικαιώματα τών παιδιών, ένώπιον τής μάστιγος τής παιδικής θνησιμότητος, τής πείνης, τής παιδικής έργασίας, τών σωματικών κακώσεων και τής ψυχολογικής βίας, αλλά και τών κινδύνων άλλοιώσεως τής παιδικής ψυχής λόγω τής άνεξελέγκτου έκθέσεώς των εις την έπιρροήν τών συγχρόνων ήλεκτρονικών μέσων έπικοινωνίας και τής καθυποτάξεως αυτών εις τόν καταναλωτισμόν, άνακηρύσσομεν τó 2017 Έτος προστασίας τής ιερότητος τής παιδικής ήλικίας, καλούντες πάντας να άναγνωρίζουν και να σέβωνται τά δικαιώματα και την άκεραιότητα τών παιδιών.

Χριστούγεννα βίς
† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ

Ο Αθανάσιος Παπαδόπουλος - Κεραμής δημοσίευσε το 1910 δύο βυζαντινά κάλαντα, τα όποία βρήκε το 1908 σε κώδικα της βιβλιοθήκης του Πατριαρχείου των Ιεροσολύμων και τα όποία αναφέρονται στον Άγιο Βασίλειο και τα Φώτα. Το πρώτο εγκώμιο δεν είναι από αλλού γνωστό, αλλά το δεύτερο διασώζεται στην προφορική παράδοση του Πόντου και δίνεται ολόκληρη η αλφαβητική ακροστιχίδα, όπως καταγράφηκε «καθ' ύπαγόρευσιν του μακαρίτου Παρασκευά Τεληγιάννη, έξ Οινόης του Πόντου, γέροντος παντοπόλου, τελιοφοίτου του Δημοτικού Σχολείου» και παρουσιάστηκε στο σύγγραμμα ΑΡΧΕΙΟΝ ΠΟΝΤΟΥ από τόν Ι.Τ. Παμπούκη (σελ. 174-178):

Από της ερήμου ο Πρόδρομος ήλθε να βαπτίση τον Κύριον.
Βέβαιον βασιλέα εβάπτισε, υιόν και θεόν ωμολόγησε.
Γηγενείς, σκιρτάτε και χαίρεσθε, τάξεις των αγγέλων, ευφραίνεσθε.
Δόξα εν υψίστοις εκραύγαζον, Κύριον και Θεόν ωμολόγησαν.
Έλεγεν ο κόσμος τον Κύριον να αναγεννήση τον άνθρωπον Ζήτησον και σώσον το πρόβατον, το απολωλός ω Θεάνθρωπε.
Έλθε, κηρυττόμενον έβλεπε, απορών εφάνη ο Πρόδρομος.
Θές μοι την παλάμην σου, Πρόδρομε, βάπτισον ευθύς τον δεσπότην σου.
Ιορδάνη, ρεύσε τα νάματα, ίν' ανασκιρτήση τα ύδατα.
Κεφαλάς δρακόντων συνέθλασε των κακοφρονούντων ο Κύριος.
Λέγουσιν οι άγγελοι σήμερον, ο Χριστός τον κόσμον εφώτισε.
Μέγα και φρικτόν το μυστήριον, δούλος τον δεσπότην εβάπτισε.
Νους ο Ιωάννης ο Πρόδρομος μέγας, να βαπτίση τον Κύριον.
Ξένος ο προφήτης ο Πρόδρομος, μέγας, να βαπτίση τον Κύριον.
Όλον τον Αδάμ ανακάλεσε ο των όλων κτίστης και Κύριος.
Παναγία, δέσποινα του παντός, σώσον τους εις σε προσκυνούντας νυν.
Ρειθρα Ιορδάνει', αγάλλεσθε, την πορείαν άλλως λαμβάνετε.
Σήμερον ο κτίστης δεδόξασται δι' αυτό το μέγα μυστήριον.
Τρεις γαρ υποστάσεις εγνώκαμεν, Πατρός και Υιού και του Πνεύματος.
Υπό αγγέλων υμνούμενον, υπό Σεραφεϊμ δοξαζόμενον.
Φώς γαρ τοις εν σκότει επέλαμψε, όταν ο Χριστός εβαπτίζετο.
Χαίροντες και χείρας προσάγοντες και λαμπράν πανήγυριν άδοντες.
Ψάλλοντες Χριστόν και θεόν ημών, δέξασθε λουτήρα βαπτίσματος.
Ο Θεός των όλων και Κύριος δώη σας υγείαν και χαίρετε.

PRISMAMASTER
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΑΦΟΙ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ Ο.Ε.
ΠΙΕΡΙΩΝ 27 ΒΕΡΟΙΑ 59100
ΤΗΛ.: 2331070275 - FAX: 2331070277
EMAIL: canon@vernet.gr

«ΜΑΡΚΕΤ ΚΡΕΑΤΩΝ»
ΧΑΤΖΗΜΑΣΟΥΡΑΣ
Τα κρέατα που διαθέτει το κατάστημά μας είναι από τις ιδιόκτητες μονάδες μας και αποκλειστικά ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΜΑΣ... ΜΕ ΕΝΑ ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΑΣ!
23310 23197
Μητροπόλεως 1 ΒΕΡΟΙΑ

Κοτόπουλο Light σπασας στα Καρβουνα
ΜΕΛΙΚΙΩΤΗ
23310 29209-24824
Ήρας 12, Βέροια (κοντά στα ΚΤΕΛ)
6980 727228 6941 485890
Giorgos Melikiotis gmelikiotis@gmail.com

Επιμέλεια Ν. Τσουμπολίδης

ΜΕ ΣΕΒΑΣΜΟ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ...

ΠΡΟΣΒΛΗΤΙΚΗ Η ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ

Η εκκλησία της Αγίας Σοφία στην Τραπεζούντας κατασκευάστηκε ως μοναστήρι από τον αυτοκράτορα Μανουήλ τον Α΄ στα έτη 1250-1260. Το κτίσμα αυτό που ακόμη και στην εποχή του Σουλτάνου Μωάμεθ του Πορθητή χρησιμοποιούνταν ως εκκλησία, μετά από το 1964 άνοιξε ως μουσείο. Το 2012 παραδόθηκε στην Γενική Διεύθυνση Βακουφίων και το 2013 άνοιξε ως τζαμί. Μετά από την μετατροπή της σε τζαμί το 2013, αγιογραφίες 800 ετών καλύφθηκαν και κάποιες εξ αυτών έσπασαν.

Ο Εγιούπ Μουχιζού - πρόεδρος επιμελητηρίου αρχιτεκτόνων περιγράφει ως εξής αυτά που έγιναν στο τζαμί: Στην θέση του μουσείου υπάρχει ένα τζαμί χωρίς όμως θρησκευτική κοινότητα. Πέριξ του μουσείου άλλαξε το σχέδιο και κατασκευάστηκαν τουαλέτες και άλλες κατασκευές από μπετόν. Κάποια τμήματα τοίχων βάφτηκαν πράσινα. Οι ζωγραφίες στον τρούλο σκεπάστηκαν με ξύλινο παραπέτασμα. Τα μωσαϊκά στο πάτωμα κρύφτηκαν με χαλιά. Μωσαϊκά και αγιογραφίες εκατοντάδων ετών που ήταν στους τοίχους και είχαν διατηρηθεί ως τις μέρες μας καταστράφηκαν. Για να κρεμαστεί κουρτίνα ώστε να ξεχωριστεί ο χώρος για τις γυναίκες, μπήκαν καρφιά στα ιστορικά τοιχώματα.

Το τζαμί της Αγίας Σοφίας πριν από την μετατροπή του σε τζαμί, το 2012 το είχαν επισκεφτεί 150.000 τουρίστες και μαζί με το μοναστήρι της Παναγίας Σουμελά τα επισκέπτονταν οι περισσότεροι τουρίστες.

ΠΗΓΗ: Αγιορείτικο Βήμα

Ο ΟΣΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΣΛΙΔΗΣ Ο ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ

Στις 4 Νοεμβρίου τιμάται η μνήμη του Οσίου Γεωργίου Καρσλίδη, ο οποίος γεννήθηκε το 1901 μ.Χ. στην Αργυρούπολη του Πόντου (έδρα της Ιεράς Μητρόπολης Χαλδίας). Το βαπτιστικό του όνομα ήταν Αθανάσιος.

Έμεινε από μικρός ορφανός και μάλιστα οι γονείς του πέθαναν την ίδια ημέρα. Όμως, αμέσως φανερώθηκαν τα σημεία της κλήσεως και της χάριτος. Γαλουχημένος από την ευσεβέστατη μάμη του με την παραδειγματική ποντιακή ευσέβεια, μόλις στάθηκε στα πόδια του και άρχισε να μιλάει έδειξε ότι διέφερε των άλλων παιδιών και ότι ήταν αφοσιωμένος στον Θεό. Παιδί ακόμα, προσεύχονταν συνεχώς, έκανε νηστείες και επτά χρονών πήγε και προσκύνησε την Παναγία τη Σουμελά. Μετά τον θάνατο της γιαγιάς και της αδελφής του αναχώρησε με τον παππού του για την Θεοδοσιούπολη (Ερζερούμ) της Αρμενίας και μετά τον θάνατο του παππού του έφυγε για τα μέρη του Καυκάσου και έφθασε στην Τυφλίδα της Γεωργίας, όπου ο επίσκοπος τον οδήγησε στην Ι.Μονή Ζωοδόχου Πηγής. Δόκιμος μοναχός έγινε σε ηλικία μόλις εννέα ετών, ενώ η κουρά του σε Μοναχό έγινε το 1919 μ.Χ. σε ηλικία 18 ετών και στην συνέχεια χειροτονήθηκε Διάκονος.

Τις τραγικές ημέρες του διωγμού της Εκκλησίας από τους κομμουνιστές στην Γεωργία, ο νεαρός Ιεροδιάκονος συνελήφθη ως «εχθρός του λαού», υπέστη φυλακίσεις, ταπεινώσεις, ευτελισμούς, δημόσιες διαπομπεύσεις και ανήκουστους βασανισμούς. Καταδικάστηκε μάλιστα σε θάνατο και τουφεκίστηκε, αλλά διεσώθη θαυματουργικά!

Το 1925 χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος και Πνευματικός, ενώ το 1929, μετά από πολλές περιπέτειες, ήρθε στη Σίψα (συννοικισμό των Ταξιαρχών Δράμας), όπου έζησε τα τελευταία τριάντα, από τα πενήντα οκτώ χρόνια της ζωής του. Καταδικάστηκε και πάλι σε θάνατο το 1941 από τους εκ βορρά ομοδόξους εισβολείς και σώθηκε και πάλι θαυματουργικά, για να συνεχίσει την οσιακή του ζωή μέχρι την ημέρα της κοιμήσεώς του, στις 4 Νοεμβρίου 1959, ημέρα του τιμάται και η μνήμη του.

Η θερμή πίστη, η ασκητική βιωτή, η καθαρή ζωή χαρίτωσαν τον ταπεινό κι άξιο λειτουργό του Υψίστου με χαρίσματα διακρίσεως, διοράσεως, προοράσεως και προφητείας. Ο Θεός φώτιζε τον μακάριο Γέροντα έτσι που τα μακρινά και τα παρελθόντα να τα βλέπει ως πλησίον και παρόντα, όπως και άλλοτε τα μέλλοντα, καθώς διηγούνται με θαυμασμό πολλά πνευματικά του τέκνα. Ο Γέροντας χρησιμοποιούσε τα χαρίσματα προς βοήθεια και σωτηρία των ψυχών κι όχι για να εκθέσει και ντροπιάσει ανθρώπους ή να καυχηθεί και να προβληθεί ο ίδιος. Για να διατηρείται στην ταπεινώση, μερικές φορές προσποιούνταν μωρία, την διά Χριστόν σαλότητα. Η αρετή θέλει πολύ κόπο για ν' αποκτηθεί και περισσή τέχνη για να διαφυλαχθεί.

Με δάκρυα πολλά μιλούσε καθαρά για τα επερχόμενα δεινά: την κατοχή του 1940, την επιδρομή των Βουλγάρων, τον εμφύλιο πόλεμο. Διάβαζε τις καρδιές των ανθρώπων σαν ανοιχτό βιβλίο.

Ο Γέροντας ήταν εργατικός, ακούραστος, ελεήμων και φιλόνητος. Μαγειρεύε, φούρνιζε ψωμί και μοίραζε σε όλους ευλογία. Η ελεημοσύνη του ήταν πάντοτε μυστική. Μόλις σκοτεινίαζε έστελνε κρυφά μ' έμπιστους

δικούς του ανθρώπους αναγκαία τρόφιμα και ρούχα στα σπίτια των φτωχών. Παρηγορούσε τους πενθούντες και φρόντιζε προσεκτικά τους νεκρούς. Αγαπούσε τα παιδιά, τα συμβούλευε στοργικά και τα μοίραζε απλόχερα δώρα. Οι πιστοί έτρεφαν για όλα αυτά σεβασμό και αγάπη στον Γέροντα. Αυτός δεχόταν την αγάπη τους, αλλά δεν την προκαλούσε και δεν την επιθυμούσε. Έκρυβε πάντα τον εαυτό του και δεν ήθελε να φαίνεται και να τιμάται. Ζούσε τελικά σε μια ιερή μοναξιά. Οι πολλοί των ανθρώπων δεν τον κατανοούσαν και μερικοί μάλιστα τον παρεξηγούσαν. Λίγοι μπορούσαν να καταλάβουν το βάθος της πνευματικότητάς του.

Η αγιοκατάταξη του Οσίου Γεωργίου, έγινε το 2008 υπό του Παναγιωτάτου και Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου στην Δράμα.

Απολυτίκιο

Αναλήψεως μάνδρας σεπτόν δομήτορα, χαροποιού πένθους μύστην, καρδιακής προσευχής, ταπεινώσεως και νήψεως τὸ ἔσοπτρον, ὕμνοις, Γεώργιον, πιστοὶ, ὡσπερ ὁμολογητῶν, τιμήσωμεν νέον εὐχος, βοῶντες, φρούρει θεόθεν, σημειοφόρε, τοὺς ἰκέτας σου.

Κοντάκιο

Αργυρουπόλεως ἔνθεον βλάστημα, καὶ Γεωργίας σεπτὸν ἐνδιαίτημα, ὃ ἐν τῇ Δράμα ἀσκήσας ὡς ἄσαρκος, καὶ ἀγίαςας μονὴν Ἀναλήψεως, ἡμῶν ἴσθι φύλαξ, Γεώργιε.

ΟΙ ΜΗΝΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΔΙΑΛΕΚΤΟ

1. ΚΑΛΑΝΤΑΡΤ'Σ (ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ):

Καλαντάρτ'ς καὶ νέον ἔτος,
ἄμον πάντα καὶ ἐφέτος.

2. ΚΟΥΝΤΟΥΡΟΣ (ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ):

Ὁ Κούντουρον, ὁ κούτσουρον,
ὁ οὐραδοκομμένον.

3. ΜΑΡΤ'Σ (ΜΑΡΤΙΟΣ):

Μάρτ'ς, γδάρτ'ς καὶ σκληρὸς παλουκοκαύτ'ς.

4. ΑΠΡΙΛ'Τ'Σ (ΑΠΡΙΛΙΟΣ):

Απρίλτ'ς φέρ' τὰ ξελιδόνα,
κελαϊδοῦν καὶ λύν' νὰ χιόνα.

5. ΚΑΛΟΜΗΝΑΣ (ΜΑΪΟΣ):

Ἐρθεν ὁ Καλομηνᾶς,
πιαν γάλαν ἄν πεινάς.

6. ΚΕΡΑΣΙΝΟΣ (ΙΟΥΝΙΟΣ):

Τοῦ Κερασινοῦ ὁ ἦλον,
κοκκινίει σε ἄμον τὸ μῆλον.

7. ΧΟΡΤΟΘΕΡΤ'Σ (ΙΟΥΛΙΟΣ):

Ἐρθεν καὶ ὁ Χορτοθέρτ'ς,
ἔπαρ' τὸ δρεπάν' 'ς σὸ ξέρ'.

8. ΑΛΩΝΑΡΤ'Σ (ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ):

Ἐπάτησα 'ς σὸν Ἀλωνάρ'
καίτη χιονί τὴν ἄκραν.

9. ΣΤΑΥΡΙΤΕΣ (ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ):

Ὁ Σταυρίτες ρούζ' τὰ φύλλα
καὶ ξεραίν' ὄλα τὰ ξύλα.

10. ΤΡΥΓΟΜΗΝΑΣ (ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ):

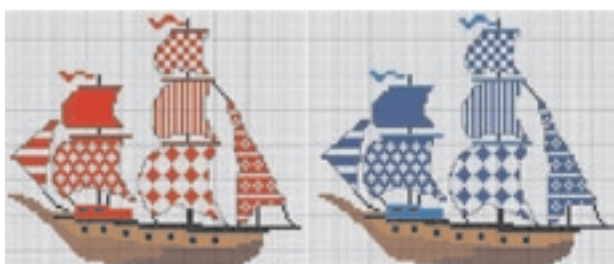
Τρυγομηνᾶς χειμὸς καιρὸς καὶ χιόνια τὰ ραχία. Ἀ σὰ παρχάρω ἔφυγαν καὶ ἐκλώσαν 'ς σὰ χωρία.

11. ΑΕΡΓΙΤΕΣ (ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ):

Αεργίτες μουρδουλίζ',
σο ραχίν ἄνθρώπ'ς φουρκίζ'.

12. ΧΡΙΣΤΙΑΝΑΡΤ'Σ (ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ):

Χριστιανάρτ'ς φέρ' τὸν κρύν
νασάν ἐκείνον π' ἔχ' τὸν βίον.

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΟΦΩΤΑ (ΔΩΔΕΚΑΗΜΕΡΟ) ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ 25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - 6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Το Δωδεκαήμερο ή Καλαντόφωτα στον Πόντο ήταν μια πολύ ευχάριστη περίοδος μέσα στο καταχείμωνο. Σταματούσαν οι εξωτερικές δουλειές και οι γυναίκες αφού καθάριζαν και ασβέστωναν τα σπίτια, ζύμωναν χριστόψωμα, τσουρέκια με σταφίδες και καρύδια κουλούρια για το σπίτι και τα ζώα, έψηναν πίτες, πουρμάδες, ιολί, και αλευρένιους χαλβάδες.

Τον Γενάρη γίνονταν οι περισσότερες γιορτές και τα μυστήρια, βαφτίσια, αρραβώνες, γάμοι, επειδή τότε ήσαν όλοι μαζεμένοι στο χωριό και είχαν επιστρέψει οι ξενιτεμένοι. Σε μερικά μέρη στόλιζαν με φρούτα ή με καρύδια και φουντούκια Χριστουγεννιάτικο δέντρο από πεύκο ή έλατο και η οικογένεια μαζούνταν στη θαλπωρή του σπιτιού έχοντας την ευκαιρία να ζήσει την συντροφιά αγαπημένων συγγενών και φίλων στα γνωστά **Παρακάθα**.

Συνήθως κάθε σπίτι έτρεφε και ένα γουρούνι. Την παραμονή των Χριστουγέννων το έσφαζαν και με το κρέας του έφτιαχναν "γαβουρμά". Λιώνανε και το λίπος του για να το χρησιμοποιήσουν στις πίτες και τα φαγητά.

Σύμφωνα με τις λαϊκές δοξασίες που επικρατούσαν στον Πόντο, στο τζάκι έκαιγε όλη την περίοδο ένα κούτσουρο, τα Χριστούγεννα το έλεγαν χριστοκούρ' και την Πρωτοχρονιά καλαντοκούρ'. Αυτό ήταν από μηλιά, αγλαδιά, αγριοκερασιά ή άλλο δέντρο, κατά προτίμησιν αγκαθωτό, για να κρατήσει μακριά τους καλικαντζάρους (πίζηλα ή πιζήαλα), που ανεβαίνουν την παραμονή των Χριστουγέννων από τις σχισμές της γης. Οι καλικαντζάροι το Δωδεκαήμερο πειράζουν τους ανθρώπους και ανακατεύουν τα σπίτια τους, προκαλούν ζημιές στα ζώα και τα χωράφια, μέχρι να φύγουν τα Φώτα, για να επιστρέψουν τα επόμενα Χριστούγεννα.

Το απόγευμα (νύχτα) της Παραμονής των Χριστουγέννων παρέες γύριζαν όλα τα σπίτια του οικισμού και με λύρα, τασούλ' και ζουρνά «θύμιζαν» τα κάλαντα στους νοικοκυραίους και αυτοί τους φίλευαν με "κολόθα" (μικρά τσουρεκάκια), ξηρούς καρπούς, μήλα, χουρμάδες, τσίρα, γλυκά, αυγά, βούτυρο, καβουρμά, πληγούρι και χρήματα και τους κερνούσαν κρασί. Για τα μικρά παιδιά έμπυγαν κέρματα επάνω στα φρούτα. Το συνήθιζαν στα Κοτύωρα, αλλά και αλλού.

«Χριστός 'γεννέθεν χαράν 'ς σόν κόσμον,
χα καλήν ώρα, καλή σ' ημέρα.
Χα καλόν παιδίν όψέ 'γεννέθεν,
όψέ 'γεννέθεν, ούρανοστάθεν.

Τόν έγέννεσεν ή Παναΐα,
τόν ενέστεσεν Αϊ Παρθένος(δισ)...
Έρθαν τή Χριστου τὰ παλικάρω
και θυμιζ'νε τόν νοικοκύρην,
Νοικοκύρη μ' και βασιλέα.
Δέβα 'ς σό ταρέζ' κι έλα 'ς σήν πόρταν,
δός μας ούβας (χουρμάδες) και λεφτοκάρω
Κι αν ανοί'εις μας, χαράν 'ς σήν πόρτα σ' .
Καλά Χριστούγεννα και εις έτη πολλά!»

Έψαλλαν και οι μεγάλοι, αλλά τα έσοδα τα έδιναν για τις ανάγκες των Σχολείων. Τα χαράματα με το χτύπημα της καμπάνας πήγαιναν όλοι στην εκκλησία και η ημέρα ήταν αφιερωμένη στην οικογένεια.

Την Παραμονή της Πρωτοχρονιάς κάθε οικογένεια έπαιρνε ένα κυδώνι και το έκοβε σε τόσα κομμάτια όσα ήταν τα άτομα της οικογένειας. Μετά έβαζαν μια δραχμή μέσα στο ένα κομμάτι, τα ανακάτευαν μέσα σε μια πετσέτα και διάλεγε ο καθένας από ένα. Σε όποιον τύχαινε το νόμισμα, αυτός έπρεπε να σηκωθεί τα χαράματα και να πάει στην πλατεία για να φέρει το αμίλητο νερό, το **καλαντόνερον**, να πιούν όλοι και να ραντίσουν το σπίτι, την αυλή, τα χωράφια και τα ζώα .

Στην Τραπεζούντα τα παιδιά έλεγαν τα κάλαντα κρατώντας πολύχρωμα παραβάκια και έψελναν: «Αρχιμηνιά, κι αρχιχρονιά, κι αρχή καλός μας χρόνος». Αρχή κάλαντα κι αρχή του χρόνου κι αρχή του χρόνου. Πάντα κάλαντα, πάντα του χρόνου, πάντα του χρόνου.

Αρχή μήλον έν' κι αρχή κυδών' έν', κι αρχή κυδών' έν' κι αρχή βάλασαμον τὸ μυριγμένον, τὸ μυριγμένον Έμυρίστεν από ό κόσμος όλον, ό κόσμος όλον. Για μυριστ' από κι έσὺ άφέντα, καλέ μ' άφέντα. Λύσον τήν κεσέ σ' και δῶσ' παράδας και δῶσ' παράδας
Κι αν ανοί'εις μας χαράν σήν πόρτα 'σ, χαράν σήν πόρτα σ' .
Χρόνια Πολλά, πάντα και του χρόνου
Καλή χρονία και σ' όλα τ' όσπιτα υ'ίαν κι ευλό'ίαν.
Αλλού έλεγαν:

Αε-Βασιλης έρχεται άς 'ση Λιαρι μερέαν,
φορτουται τρανόν δισακκον, γομάτον ευλό'ίας,
αν δι' τε μας καλόν παχτισί', αν δι' τε άσπρα παράδες,
να γεννούνε τὰ χτήνια 'σουν, να έφτά'ν'θελ' κά
(θηλυκά) μουσκάρια,
να γεννούν και τὰ πρό'ατα, να έφτάν' άσπρα άρνόπα,
να 'νταν τὰ γεννήματα, τ' αμπάρια να γομούνταν,
να έρχουνταν κι οι ξενιτιάρ' με τα πολλά γορόσια».

«Κάλαντα καλός καιρός, πάντα και του χρόνου».
Το βράδυ της Πρωτοχρονιάς στα σπίτια ήταν συγκεντρωμένα τα μέλη της οικογένειας καθώς και άλλα συγγενικά και φιλικά πρόσωπα, για να γιορτάσουν μαζί τον ερχομό του νέου έτους. Ο αρχηγός της οικογένειας, «έκαλαντιαζεν τ' όσπιτ'» ανακάτευε φουντούκια με νομίσματα και τα πετούσε ψηλά τρεις φορές λέγοντας :«Άμον τὸ ρουζ'νε άουτα τὰ καλά, άέτο' πα να ρουζ'νε άπέσ' σ' όσπιτ' ν' έμουν τ' ευλό'ίας και τὰ καλοσύνας», ή «Ευτύχημένο τὸ Νέον Έτος!»

Έδέβεν ή κακοχρονία και έρθεν ή καλοχρονία».

Υστερα έκοβε την πίτα με το φλουρι, (αφού τη σταύρωνε τρεις φορές με το μαχαίρι), και το πρώτο κομμάτι το αφιέρωνε στον πολιούχο Άγιο της ενορίας και το έβαζε στο εικονοστάσι. Σε μερικά χωριά την Παραμονή της Πρωτοχρονιάς τα παιδιά καβαλώντας κλαδιά από μηλιά, έμπαιναν θριαμβευτικά στο σπίτι φωνάζοντας:

«Χριστούγεννα και κάλαντα και Φώτα και καλός καιρός και καλοχρονία και καλοκαρπία και να ζούν ό πατέρας και ή μητέρα και όλοι οι σπιτιανοί» και ο νοικοκύρης τους έδινε φιλοδώρημα.

Στη Σινώπη κορίτσια και γυναίκες κατέβαιναν στην παραλία μ' ένα σκεύος γεμάτο κορκότα. Τα έριχναν στη Μαύρη θάλασσα και γέμιζαν το σκεύος με νερό και βότσαλα. Ράντιζαν όλο το σπίτι και ένα βότσαλο το τοποθετούσαν στο σκεύος που έκαναν ζύμη για να υπάρχει αφθονία αγαθών.

Εημέρωμα Πρωτοχρονιάς πηγαινανε οι χωριανοί στη βρύση του χωριού. Αφήνανε εκεί τσουρέκια, γλυκίσματα, φρούτα και έπαιρναν νερό για να ραντίσουν το σπίτι. Μετά έσπαζαν στην πόρτα του σπιτιού ένα ρόδι για γούρι. Τα Θεοφάνια γιορτάζονταν επίσης πανηγυρικά. Την Παραμονή διάβαζαν μέσα στην εκκλησία τον αγιασμό. Έπαιρναν όλες οι οικογένειες και τον διατηρούσαν όλο τον χρόνο στο εικονοστάσι για φάρμακο. Κρατούσαν νηστεία αλάδωτη και ο παπάς γυρνούσε να φωτίσει τα σπίτια ψάλλοντας το «έν Ιορδάνη...».

Τα παιδιά γύριζαν από σπίτι σε σπίτι και έψαλλαν το «Σήμερα τα Φώτα κι ό Φωτισμός...».

Επιπλέον, τιμούσαν τη μνήμη των νεκρών τους ανάβοντας κεριά επάνω σε πιατάκια με κόλυβα ενώ η γιαγιά εκφωνούσε τα ονόματά τους. Άναβαν κεριά και για εκείνους που δεν είχαν κανένα να τους θυμηθεί.

Τα Φώτα θέλω τὸ κερι μ' και των Ψυχών κοκκία (κόλυβα) και την Μεγάλ' Παρασκευήν έναν μαντήλιν δάκρυα!

Την ημέρα των Φώτων στις παραλιακές πόλεις της Μαύρης Θάλασσας σχηματιζονταν επιβλητική πομπή χιλιάδων πιστών, που κατευθύνονταν στη θάλασσα για να παρακολουθήσουν την κατάδυση του Σταυρού. Κατά την τελετή άφηναν ελεύθερα περιστέρια και έριχναν τουφεκιές. Ανυπόμονοι οι χειμερινοί κολυμβητές βουτούσαν στα παγωμένα νερά για να πιάσουν τον σταυρό. Ο νικητής τον παρέδιδε στον παπά και λάμβανε από τούς επιτρόπους της εκκλησίας ένα χρηματικό δώρο.

Στη Σάντα, την Ιμερα και άλλες ορεινές περιοχές η τελετή γίνονταν μέσα στην εκκλησία. Με τον μεγάλο αγιασμό «φώτιζαν» τα σπίτια, τα χωράφια, τους κήπους, τις αχυρώνες. Το τραπέζι των Φώτων ήταν παραδοσιακό : «κεσέκ» μαγειρεμένο από κοπανισμένο σιτάρι και κότα. Έτσι έκλεινε την ημέρα των Θεοφανίων η περίοδος του Δωδεκαημέρου, που άρχιζε την παραμονή των Χριστουγέννων.

Η ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ, ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΟΜΝΗΝΩΝ

Μετά την προσωρινή διάλυση της Βυζαντινής αυτοκρατορίας από την Τέταρτη Σταυροφορία το 1204 δημιουργήθηκαν τρία ανεξάρτητα ελληνικά κρατίδια: Η Αυτοκρατορία της Τραπεζούντας, η Αυτοκρατορία της Νικαίας και το Δεσποτάτο της Ηπείρου.

Όταν ο βυζαντινός Αυτοκράτορας Ανδρόνικος Α΄ Κομνηνός εκδιώχθηκε, ύστερα από στάση, και βρήκε τραγικό θάνατο το 1185 στον Ιππόδρομο της Κωνσταντινούπολης και ο γιος του Μανουήλ τυφλώθηκε, μετά και τον θάνατο του Μανουήλ, η σύζυγός του Ρουσουδάν, κόρη του Γεωργίου Γ΄ της Γεωργίας, για να αποφύγει τις διώξεις από τον ανερχόμενο Αυτοκράτορα Ισαάκ Β΄ Άγγελο, πήρε τα παιδιά της Αλέξιο (γεν το 1182) και Δαβίδ (το 1180), εγκατέλειψε εσπευσμένα την Κωνσταντινούπολη και κατέφυγε στην Γεωργία, στην συγγενή τους, βασίλισσα Θάμαρ (1184-1212).

Με την υποστήριξη της Θάμαρ ο Δαβίδ και ο Αλέξιος μπήκαν τον Απρίλιο του 1204 στην Τραπεζούντα και ίδρυσαν την Αυτοκρατορία της, η οποία επέζησε της πτώσεως του Βυζαντίου, μέχρι το 1461, οπότε και κατελύθη από τους Τούρκους. Σύμβολο στη σημαία της ήταν ο αετός των Σινωπέων, που έβλεπε προς τη δύση.

Ο Δαβίδ ασχολήθηκε με τους πολέμους για την επέκταση των συνόρων της αυτοκρατορίας και τελικά πέθανε στο πεδίο της μάχης. Κατέλαβε την Σινώπη, την Παφλαγονία και την Ποντοηράκλεια, μη μπορώντας να προχωρήσει περισσότερο, επειδή αντιστάθηκε ο αυτοκράτορας της Νικαίας Θεόδωρος Λάσκαρις, με τις δυνάμεις που είχε συγκεντρώσει για να αντιμετωπίσει τους Λατίνους.

Ο Αλέξιος αυτοανακηρύχθηκε αυτοκράτορας των Ρωμαίων. Μετά το 1282 ο τίτλος των Κομνηνών της Τραπεζούντας (ή Μεγαλοκομνηνών) μέχρι την πτώση της ήταν «Αυτοκράτωρ πάσης Ανατολής, Ιβηρίας και Περατείας» (η Περάτεια καταλάμβανε τις ακτές της Κριμαϊκής χερσονήσου απέναντι από τη Χερσώνα). Η αυτοκρατορία εκτεινόταν από την Σινώπη μέχρι την Κολχική και είχε επαφές με τη Σαμψούντα, τη Σινώπη, το Πότι, την Αρμενία, τη Συρία, τη Ρωσία.

Στον θρόνο των Κομνηνών ανέβηκαν διαδοχικά:
 1204-1222 Αλέξιος Α΄ Μέγας Κομνηνός
 1222-1235 Ανδρόνικος Α΄ Γίδος
 1235-1238 Ιωάννης Α΄ Μέγας Κομνηνός ο Αξούχος
 1238-1263 Μανουήλ Α΄ Μέγας Κομνηνός
 1263-1266 Ανδρόνικος Β΄ Μέγας Κομνηνός
 1266-1280 Γεώργιος Μέγας Κομνηνός
 1280-1297 Ιωάννης Β΄ Μέγας Κομνηνός
 1297-1330 Αλέξιος Β΄ Μέγας Κομνηνός
 1330-1332 Ανδρόνικος Γ΄ Μέγας Κομνηνός
 1332-1332 Μανουήλ Β΄ Μέγας Κομνηνός
 1332-1340 Βασίλειος Μέγας Κομνηνός
 1340-1341 Ειρήνη Παλαιολογίνα
 1341-1342 Άννα Μεγάλη Κομνηνή
 1342-1344 Ιωάννης Γ΄ Μέγας Κομνηνός
 1344-1349 Μιχαήλ Μέγας Κομνηνός
 1349-1390 Αλέξιος Γ΄ Μέγας Κομνηνός
 1390-1416 Μανουήλ Γ΄ Μέγας Κομνηνός
 1416-1429 Αλέξιος Δ΄ Μέγας Κομνηνός
 1429-1459 Ιωάννης Δ΄ Μέγας Κομνηνός
 ο Καλοϊωάννης
 1459-1461 Δαβίδ Μέγας Κομνηνός

Η Τραπεζούντα επί Κομνηνών γνώρισε τον πλούτο και την δόξα, ως «η κεφαλή και ο οφθαλμός ολόκληρης της Ασίας». Ήταν ωραιότατη με θαυμάσια οικοδομήματα, θέατρα, δημόσια καταστήματα και λαμπρές εκκλησίες. Η πόλη περιβάλλονταν από τείχη, που έφθαναν μέχρι την θάλασσα. Ψηλά ήταν η Ακρόπολη και τα ανάκτορα και προς τη θάλασσα ήταν το εμπορικό της κέντρο. Η αύξηση όμως του πληθυσμού, εξ αιτίας της ανάπτυξης του εμπορίου, ήταν μεγάλη, ώστε η πόλη να επεκταθεί και εκτός των τειχών της.

Τους καλοκατασκευασμένους δρόμους της φύλαγαν νυχτοφύλακες, τους οποίους πλήρωναν οι κάτοικοι. Τα προάστειά της περιβάλλονταν από λιβάδια, κήπους,

αμπελώνες και βοσκοτόπια, που την εφοδίαζαν με αγροτικά προϊόντα και τα γύρω βουνά την προμήθευαν με διάφορα ορυκτά, όπως σίδηρο, άργυρο και τη θαυμασίας ποιότητας στυπτηρία γη, την κοινή μας στύψη, ένυδρο θειικό άλας με πολλές χρήσεις (στην ιατρική ως στυπτικό φάρμακο). Εκτός από αυτά στην αγορά πωλούνταν πολύ ωραία λινά, βαμβακερά, εριούχα και μεταξωτά υφάσματα.

Η ζηλευτή στρατηγική θέση της Τραπεζούντας, που της εξασφάλιζε άνετη πρόσβαση στη νότια Ρωσία, στα βάθη της Ασίας αλλά και στη Δύση, την ανέδειξε σε αδιαμφισβήτητο κέντρο του εξαγωγικού και διαμετακομιστικού εμπορίου. Μέχρι το 12^ο αιώνα έκανε εξαγωγές στην ευρύτερη περιοχή του Πόντου αρώματα και φαρμακευτικά είδη, βαφές, υφάσματα, ξυλεία, κρασί,

Edwin L. Weeks: Εγχάρακτο που απεικονίζει την πλατεία της Τραπεζούντας (Μεϊντάνι) του 1896

οπωρικά, ορυκτά και μεταλλεύματα. Από το 12^ο αιώνα οι εμπορικοί δρόμοι διευρύνθηκαν προς την Κριμαία, την περιοχή του Καυκάσου και τελικά προς τη Δύση, με κύριους διαμέσους Γενουάτες και Βενετούς εμπόρους. Στη φάση αυτή έκανε και εισαγωγές σιτηρών και άλλων τροφίμων για την κάλυψη των διατροφικών αναγκών των κατοίκων της.

Το πιο επικερδές για την πόλη ήταν το διαμετακομιστικό εμπόριο, δεδομένου ότι για τους Δυτικούς ο δρόμος προς την Ανατολή περνούσε μέσω της Χαλδίας και της Τραπεζούντας. Η ιστορική συγκυρία υπήρξε ευνοϊκή, καθώς μετά την καταστροφή της Βαγδάτης από τους Μογγόλους η Τραπεζούντα έγινε ο μοναδικός σύνδεσμος ανάμεσα στους δρόμους των караβανιων της κεντρικής Ασίας και στα λιμάνια της Ρωσίας και της Δυτικής Ευρώπης. Στις εμποροπανηγύρεις της Τραπεζούντας ο τελωνιακός φόρος (κομμέρκιον) διακυμαινόταν ανάλογα με τη σοβαρότητα της πανήγυρης. Πλέον περίφημη ήταν αυτή του αγίου Ευγενίου, όπου συναντιόνταν Ρώσοι, Αρμένιοι, Γεωργιανοί, Άραβες, Εβραίοι, Βενετοί και Γενουάτες έμποροι. Εξαιρετη θέση μεταξύ αυτών κατείχαν οι Βενετοί και κυρίως οι Γενουάτες, που κυριαρχούσαν στο θαλάσσιο εμπόριο στην ανατολική Μεσόγειο εκείνη την εποχή. Βάσει προνομίων που τους είχαν παραχωρηθεί από τους Μεγάλους Κομνηνούς διέθεταν δικές τους συνοικίες στην πόλη και ιδιωτικές αποθήκες τόσο στην Τραπεζούντα, όσο και σε άλλα λιμάνια της αυτοκρατορίας.

Το φιλόξενο λιμάνι και τα ναυπηγεία της, (από τον 8^ο αιώνα η Τραπεζούντα υπήρξε σπουδαίο ναυτιλιακό και ναυπηγικό κέντρο) την κρατούσαν οικονομικά ανθηρή και τόνωναν το εμπόριό της, θαλάσσιο και χερσαίο. Στα πάνω από 250 χρόνια ύπαρξης της αυτοκρατορίας της ο Πόντος γνώρισε οικονομική και πολιτιστική ακμή, ώστε να εδρεύουν προξενεία Γενουατών, Μασσαλιωτών, Βενετών, κ.ά.

Οι Μεγαλοκομνηνοί ενδιαφέρθηκαν ιδιαίτερα για την

καλλιέργεια των γραμμάτων και των τεχνών. Οι Μονές του Πόντου έγιναν κέντρα πολιτιστικής ανάπτυξης, που προσείλκυαν πολλούς λόγιους και επιστήμονες της πρώην Βασιλεύουσας. Ο χρονικογράφος Μιχαήλ Πανάρετος, ο μαθηματικός και αστρονόμος Γρηγόριος Χιονιάδης και οι θεολόγοι Βησσαρίων, Γεώργιος Τραπεζούντιος και Γεώργιος Αμιρούτζης ήταν Πόντιοι που διέπρεψαν στους τομείς τους.

Μεγάλο πρόβλημα στο ακριτικό κράτος της Τραπεζούντας δημιούργησε η εισβολή και εδραίωση των τουρκομανικών ομάδων στον μικρασιατικό χώρο. Παρ' όλα αυτά, στο τέλος του 14^{ου} αιώνα η Αυτοκρατορία ήταν αρκετά ακμαία. Αιτία ήταν η ισχυρή προσωπικότητα του Αλεξίου Γ΄, ο οποίος κυβέρνησε επί σαράντα συνεχή έτη. Οι διάδοχοί του, όμως, ήταν κατώτεροι των περιστάσεων, που δυσκόλευαν συνεχώς εξαιτίας της απειλητικής επανάκαμψης των Τούρκων μετά τη μογγολική εισβολή.

Το τέλος ήρθε στις 15 Αυγούστου 1461, οκτώ χρόνια μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως επί αυτοκράτορος Δαβίδ Α΄. Παρά το γεγονός ότι η Αυτοκρατορία κατάφερε να συνάψει συμμαχία με την ισχυρή ομάδα των Ασπροπροβατάδων, τους μουσουλμάνους Τουρκομάνους του Ουζούν Χασάν και να ανανεώσει τις συμμαχίες με τους Γεωργιανούς, τους Αρμένιους, τους εμίρηδες της Σινώπης και της Καραμανίας, ο Μωάμεθ Β΄ ο Πορθητής, κατέστρεψε μεθοδικά το δίκτυο αυτών των συμμαχιών. Τον Ιούλιο του 1461 τα οθωμανικά στρατεύματα με επικεφαλής τον εξωμότη Μαχμούτ, πρώτο εξάδελφο του μυστικού σύμβουλου Γεωργίου Αμοιρούτζη του τελευταίου αυτοκράτορα Δαβίδ, πολιορκήσαν την Τραπεζούντα. Αν και ο λαός της ήταν αποφασισμένος να πολεμήσει, μετά από μυστικές διαπραγματεύσεις του Αμοιρούτζη με τον Μωάμεθ, ο Δαβίδ πείστηκε να παραδώσει την πόλη έπειτα από πολιορκία 32 ημερών. Παρά τις διαβεβαιώσεις κατά την παράδοση της πόλης, ακολούθησαν βιαιότητες κατά του πληθυσμού της και ο Δαβίδ με την οικογένειά του εκτοπίστηκε στην Αδριανούπολη. Τέσσερα χρόνια αργότερα, ο Μωάμεθ τον εκτέλεσε, όπως και τους γιούς του.

Έτσι ήρθε το τραγικό τέλος σε μια μεγάλη περίοδο ελληνικής κυριαρχίας, πολιτικής και πολιτιστικής στην καθ' ημάς Ανατολή.

Ο Αυτοκράτορας Αλέξιος Γ΄ Μεγαλοκομνηνός με τη σύζυγό του Θεοδώρα Καντακουζηνή σε χρυσόβουλο της Μονής Γρηγορίου του Αγ. Όρους,

ΟΙ ΜΩΜΟΓΕΡΟΙ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Η Εύξεινος Λέσχη Βεροίας σε συνδιοργάνωση με το Δήμο Βεροίας, αναβίωσε για τρίτη συνεχή χρονιά το πανάρχαιο έθιμο των Μωμό'ερων στην πόλη μας. Την Παρασκευή 30 Δεκεμβρίου 2016 από νωρίς το πρωί, έκαναν την εμφάνιση στους δρόμους και τα σοκάκια της πόλης τα Μωμό'ερα, παρουσιάζοντας και φυσικά βιώνοντας το δρώμενο αυτούσιο και με τον παραδοσιακό τρόπο, όπως ακριβώς το μετέφεραν οι πρόγονοί μας από τον Πόντο.

Οι Μωμό'εροι της Ευξείνου Λέσχης Βεροίας με προσκαλεσμένους τους Μωμό'ερους των Συλλόγων Τετραλόφου Κοζάνης και Ροδίτη Κοζάνης διέσχισαν και "αναστάτωσαν" ευχάριστα ολόκληρη την πόλη και καταχειροκροτήθηκαν από όλους τους Βεροιώτες, κερδίζοντας τις εντυπώσεις και τονίζοντας ακόμα περισσότερο τη χαρούμενη διάθεσή τους εν όψει των εορτών.

Η ομάδα κατέληξε το μεσημέρι στην πλατεία του Δημαρχείου όπου ακολούθησε πλούσιο ποντιακό γλέντι με χορό, φαγητό και ποτό έως τις απογευματινές ώρες.

Τον κόσμο καλωσόρισε ο Δήμαρχος Βέροιας κ. Κων. Βοργιαζίδης και ο Πρόεδρος της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας κ. Παύλος Σαρημιχαηλίδης και υποσχέθηκαν στους Βεροιώτες ότι οι Μωμό'εροι θα γίνουν έθιμο της πόλης μας

τα επόμενα χρόνια. Η Ε.Λ.Β. ευχαριστεί θερμά τους Συλλόγους Τετραλόφου και Ροδίτη Κοζάνης για την συμμετοχή τους, όλους τους συντελεστές που πήραν μέρος στο δρώμενο, τα μέλη της που δίνουν πάντα τον καλύτερο εαυτό τους, τους καταστηματαρχες και τον κόσμο που αγάλιασε ένθερμα την προσπάθεια αλλά και όλα τα ΜΜΕ για την συνδρομή τους στην προβολή του δρώμενου.

Ανανεώνουμε λοιπόν το ραντεβού μας με περισσότερες εκπλήξεις για την επόμενη χρονιά.

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΝΕΟΛΕΑΣ ΣΤΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΒΕΡΟΙΑΣ

Την Παρασκευή 23 Δεκεμβρίου 2016, το Τμήμα Νέων της Ευξείνου Λέσχης Βεροίας, πραγματοποίησε την καθιερωμένη πλέον επίσκεψή του στο Γηροκομείο Βεροίας, όπου έγιναν δεκτοί με περίσσια χαρά. Με τη συνοδεία λύρας έψαλαν τα κάλαντα των Χριστουγέννων και στη συνέχεια ακολούθησε χορός και τραγούδι. Πολλοί από τους τροφίμους είναι ποντιακής καταγωγής και τραγούδησαν με τα παιδιά. Οι νέοι της ΕΛΒ αποχώρησαν με ευχές για καλά Χριστούγεννα και μια Χρονιά γεμάτη υγεία και πολλή αγάπη. Μπορεί να μην έχουν τη δυνατότητα να πηγαίνουν στο Γηροκομείο να τους βλέπουν συχνά, λόγω των μαθητικών και φοιτητικών τους υποχρεώσεων, τους θυμούνται όμως πάντα και δεν τους ξεχνούν.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Οι γονείς Σάββας Πασχαλίδης και Έφη Αμοιρίδου - Πασχαλίδου, ευχαριστούμε από καρδιάς τα μέλη του χορευτικού τμήματος της Ε.Λ.Β. και ιδιαίτερα τους μουσικούς Γιάννη και Μιχάλη Τσανασίδη, Γιώργο Ασβεστά και Σπύρο Θεοδωρίδη, για την συμμετοχή τους και την καταπληκτική ατμόσφαιρα που δημιούργησαν κατά την διάρκεια του γάμου των παιδιών μας και συγχορευτή τους, Αλέξανδρου Πασχαλίδη και Πηνελόπης Αντωνίου. Τα συναισθήματα χαράς και ευτυχίας που μας πλημμύρισαν ευχόμεστε ολόψυχα να αισθανθεί κάθε οικογένεια από τα παιδιά της.

ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
"ΧΕΡΙΔΗΣ"
 Συντήρηση Φωτοβολταϊκών Συστημάτων
 ● ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΤΙΣ ΣΤΕΓΕΣ
 ● ΜΕΛΕΤΗ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
 ● ΥΨΗΛΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΥΛΙΚΩΝ
 ● ΜΕ ΑΝΤΟΧΗ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ
 ● ΑΡΙΣΤΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
 ● ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ
 ΓΙΑ 25 ΧΡΟΝΙΑ
 Τηλ.: 23310 72539
 Θεσ/νίκης 21 - ΒΕΡΟΙΑ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΥΠΗΡΙΔΕΣ
TSIFLIDIS SECURITY
 23310 27102
 www.securitytsiflidis.gr

ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΙ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ
ΜΑΚ-24 Εξασφάλιση με ασφαλή γρήγορη εγκατάσταση - 300 €
ΜΑΚ-32 Εξασφάλιση με ασφαλή και ταχύτητα γρήγορη εγκατάσταση - σε όλη τη νοτιοανατολική Ελλάδα - 390 €
 Και τα 2 συστήματα (ΕΠΙ ΠΑΚΕΤΟ) περιλαμβάνουν:
 ● Κεντρική μονάδα με τηλεχειρισμό
 ● 2 μηχανητάκια επικοινωνίας
 ● 2 ραντάρ
 ● 2 τηλεχειριστήρια
 ● 1 ασύρμητη εξωτερική σειρήνα
 ● 2 τροφοδοτικά
 Το ΠΡΩΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ είναι δωρεάν για τους πελάτες που αγοράζουν από το Ε.Λ.Β.
 ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΓΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ & ΥΠΗΡΕΣΙΑ
 ΒΕΡΟΙΑΣ
 Τηλ: 2331027102 κιν: 6937226666
 www.securitytsiflidis.gr - email: sales@securitytsiflidis.gr
 www.tsiflidis.gr - email: sales@tsiflidis.gr